

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा



नगर प्रमुख श्री कृष्णहरि थापाज्यूले
कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका

चौथो नगर सभामा
पेश गर्नु भएको आर्थिक वर्ष
२०७७/७८ को



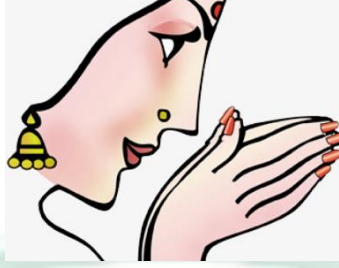
नीति तथा कार्यक्रम

कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका

डाँछी, काठमाडौं

बागमती प्रदेश, नेपाल

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा



नियमित रूपमा साबुन पानीले हात धोऔं,
सेनिटाईजर तथा मास्कको प्रयोग गरौं,
सामाजिक दुरी कायम राखौं । "

कोरोना भाइरसबाट

आफू बचाऔं र अरुलाई पनि बचाऔं ।



गरिमामय चौथो नगर सभाका अध्यक्षज्यू

नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु

उपस्थित कर्मचारीहरु

विश्व परिवेश अहिले फरक परिस्थितिमा रहेको छ । नोवेल कोरोना भाइरसको महामारीको चपेटामा परेका अन्य देश जस्तै नेपालमा समेत असर परेको छ । कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका क्षेत्रमा विकास निर्माण, आर्थिक तथा सामाजिक क्रियाकलाप लगायत विविध क्षेत्रमा छोटो अवधिमा समेत निकै प्रभावित बन्न पुग्यो । विषम र असहज परिस्थितिका साथै विविध चुनौतीहरुका बीचमा आज मैले कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिकाको चौथो नगर सभालाई सम्बोधन गर्दैछु ।

नेपालको संविधान र संघीय शासन प्रणालीको तहगत सरकारहरुमा कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको छ । हामीले २०७४ साल जेष्ठ १० गते का दिन कार्यभार ग्रहण गरी कार्य थालनी गरेको तेश्रो वर्ष पुरा भई चौथो वर्षमा प्रवेश गरिसकेका छौं । राष्ट्रलाई निरङ्कुश सामन्ती शासन प्रणालीको अध्यारो कालखण्डबाट जनता कै प्रतिनिधि मार्फत राज्य सञ्चालन गर्ने सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको उज्यालो युगमा पुर्याउन जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दैछु । राष्ट्रियता, राष्ट्रिय हित एवं स्वाभिमान, लोकतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दैछु । नेपाली समाजको रूपान्तरणमा उहाँहरुले पुर्याउनु भएको योगदानको यहाँ स्मरण गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम

नीति तथा कार्यक्रमका आधारहरु

कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिकाको आगामी आ।व २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा संघीय तथा प्रदेश सरकारले लिएको लोककल्याणकारी अवधारणा, संविधानले परिकल्पना गरेको समाजवाद तर्फको यात्रा, वर्तमान सरकारले लिएको "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" बनाउने दीर्घकालीन उद्देश्य र विकासको क्रममा आर्थिक, सामाजिक र मानव विकासका दृष्टिकोणले पछाडि परेका समुदायहरुलाई प्राथमिकतामा राख्दै नगरवासीको सर्वोपरी हितलाई केन्द्र भागमा राखी तयार पारिएको छ ।

सुशासन लोकतन्त्रको आधारस्तम्भ भएकोले कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिकाका कार्यहरूमा पारदर्शिता, आर्थिक अनुशासन तथा सामाजिक न्यायलाई अंगिकार गर्दै भ्रष्टाचारमुक्त विधिको शासन व्यवस्थाको सुनिश्चितता गरिनेछ । स्थानीय जनताको जीवनस्तर माथि उकास्न स्थानीय ज्ञान, सीप र क्षमतालाई प्रश्रय दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ । नगरका भौतिक तथा सामाजिक उत्थानका योजनाहरू बनाउँदा वातावरणीय पक्षलाई विशेष ध्यान दिइनेछ । नगर निर्माणको कार्यमा समुदाय, सहकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्र प्रदेश तथा संघीय सरकार लगायत साझेदार संघ संस्थाहरूको सहकार्य आवश्यक हुने हुनाले सहभागिता मूलक साझेदारीलाई प्रश्रय दिने र बहुलगानीको सम्भावना बढाउने कार्यहरूलाई प्राथमिकता दिइ दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिको लागि नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

अघिल्लो वर्ष पारित गरिएको नीति तथा कार्यक्रमलाई मूर्त रूप दिनको लागि नगरपालिकाले केही ऐन, कार्यविधि निर्माण गर्नुका साथै दीर्घकालीन महत्वका कार्यहरूको सुरुवात भएको जानकारी गराउन चाहन्छु । यस नगरपालिकाको नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू पहिचान गर्ने, नीतिगत निर्णय गर्ने, कानुनी प्रबन्ध गर्ने तथा कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यसम्पादन गर्न नगरसभा, नगरकार्यपालिका, नगर प्रमुख, नगर उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, विषयगत समितिहरू, वडा अध्यक्ष, नगर कार्यपालिकाका सदस्य तथा वडा सदस्य, सहरी योजना आयोग, विज्ञ सल्लाहकारहरू र आवश्यकतानुसारको विषय क्षेत्रगत कर्मचारी संयन्त्रबाट कार्य भई आएको व्यहोरा अवगत नै छ । नगरद्वारा सम्पादित कार्यहरूमा आवश्यक सहयोग पुर्याउन स्थानीय राजनीतिक दल, बुद्धिजीवि, स्वयंसेवी, नागरिक समाज र आम संचारको भूमिका अझ महत्वपूर्ण रहेको छ ।

यी सबै पक्षलाई ध्यान दिई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, विभिन्न विषयगत कानूनहरू, कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिकाको आ.व. २०७६/०७७ को नीति तथा कार्यक्रममा कोभिड-१९ महामारीको प्रकोपबाट उत्पन्न विशेष परिस्थितिका कारणबाट समग्र विकास निर्माण कारणवाट समग्र विकास निर्माण संचालनमा आएको कठिनाईको समिक्षात्मक मूल्यांकन, नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, प्रदेश सरकारवाट प्राप्त सुझाव तथा मार्गदर्शन चालु आवधिक योजना, दिगो विकास लक्ष्य र विभिन्न व्यक्तित्वहरूबाट प्राप्त सुझावहरू समेतलाई आत्मसात गरी आ.व.२०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ । नगरपालिकाका आवश्यकता तथा नगरवासीको चाहनालाई आत्मसात गर्दै विकासका क्षेत्रमा केही नयाँ अवधारणा तयार गरि असल अभ्यासहरूलाई निरन्तरता दिई योजना तथा कार्यक्रमहरूको सञ्चालन गरिनेछ । आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ पूर्वाधारयुक्त व्यवस्थित नगरको परिकल्पनामा आधारित योजना तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन वर्षको रूपमा परिलक्षित गरिएको छ ।

नोवेल कोरोना भाइरसका कारण विश्व अर्थतन्त्रका साथै नेपालको अर्थतन्त्रमा समेत चालु आर्थिक वर्षमा गम्भीर असर परेको देखियो । यसको भय र सन्त्रास बाँकी नै रहेकोले आगामी

आर्थिक वर्षमा समेत यसले अर्थतन्त्रमा आघात पार्ने निश्चित छ। कोरोना महामारीको असरलाई न्यूनीकरण गरी जनजीवन सामान्य बनाउने कार्य चुनौतीपूर्ण छ। नेपाल सरकार तथा बागमती प्रदेश सरकारबाट नगरपालिकाका लागि प्राप्त हुने अनुदान, अन्य कार्यक्रमगत श्रोत तथा राजस्व वाँडफाँडको रकममा कमी हुने गरी श्रोतको सुनिश्चितता प्राप्त भएको छ। साथै, नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतमा कमी आउने तथा वाह्य श्रोत व्यवस्थापन समेत चुनौतीपूर्ण हुने देखिएको छ। यस्तो अवस्थाले विपद्पूर्ण महामारी नियन्त्रणमा थप लगानी गर्नुपर्ने अवस्था छ भने अर्कोतर्फ नगरको विकास र सेवा प्रवाहका साथै आम नगरवासीहरूको अपेक्षा अनुरूप कार्य पद्धति व्यवस्थापनमा श्रोत परिचालन थप चुनौतीपूर्ण बन्ने निश्चित छ।

यस विषम परिस्थितिमा नगर सरकारको पहिलो प्राथमिकता नगरवासीको स्वास्थ्य सुरक्षा र जीवनको रक्षा रहेको छ। चालु आर्थिक वर्षको अन्तिम चौमासिकमा नोवेल कोरोना भाइसको कारण जुध्नु परेको असहज परिस्थितिलाई मध्यजर गरी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेटबाट यथोचित सम्वोधन गर्ने रणनीति नगर सरकारको रहनेछ।

अन्यौल र जोखिमपूर्ण अवस्थामा कोभिड -१९ को महामारी प्रकोपमा अग्रपंक्तिमा रहेर सेवा गर्नुहुने निर्वाचित पदाधिकारी, चिकित्सक, नर्स, आम स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षा निकायहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, निर्माण व्यवसायी लगायत सम्वद्ध सबै पक्षको अग्रणी भूमिकाको म उच्च सम्मान गर्दछु। अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाको आपूर्तिमा संलग्न सबै धन्यवादको पात्र हुनुहुन्छ। बन्दाबन्दीको अवधिमा अग्रस्थानमा रहेर नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने उपप्रमुख, वडा अध्यक्ष, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू, राजनैतिक दलका नेतागण तथा कार्यकर्ताहरू, स्वयम सेवकहरू प्रति म विशेष कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु।

“समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली” को राष्ट्रिय आकांक्षा सहितको विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्न कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिकाले प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गर्नेछ। कृषि, शिक्षा, पर्यटन र पूर्वाधार कागेश्वरी मनोहरा समृद्धिको मूल आधार भन्ने नगरको मूल नारालाई साकार पार्दै नगर क्षेत्रलाई नेपाल कै उत्कृष्ट समृद्ध, व्यवस्थित, सुविधा सम्पन्न प्रविभिमैत्री, वैज्ञानिक, सुन्दर सफा हराभरा कागेश्वरी मनोहरा बनाउने समग्र नीति तथा कार्यक्रम बिच उचित तालमेल आवश्यक छ। यसर्थ, आर्थिक वर्ष २०७७/७८ बजेट निर्माण गर्दा नगरवासीले अनुभूती गर्न सक्ने गरी सुशासन र विकासलाई संस्थागत गर्ने प्रवन्ध मिलाइनेछ।

विश्वमा कोरोना भाइरसले महामारीको प्रभाव पार्दै गर्दा हामीलाई पनि यसले प्रभावितनै बनायो। नगरपालिकाले यसबाट वचन आफुले गरेको प्रयास र नगरवासीहरू स्वतफुर्त रूपमा जागरुक भएर गरेको सहयोगबाट नगरका वासीन्दा केही हदसम्म भएपनि राहतको अनुभव गरेका छन्। त्यसै क्रममा नगरपालिकाले आ.डीटी र पिसि.आर परीक्षण गरी नगरबासीमा स्वास्थ्य चेतना

फैल्याउन गरेको हामो प्रयास जिल्लामै उत्कृष्ट र प्रशंसनिय रहेको कुरा अवगत गराउन चाहन्छु ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

आ.वर०७७/७८ मा नगरपालिकाले अवलम्बन गर्ने नीतिहरु देहाय अनुसार प्रस्ताव गरिएको छ

आर्थिक विकास

कृषि तथा पशुपालन

१. कृषि र पशुपालनको क्षेत्रमा स्थानीय क्षमता तथा बजारको सम्भाव्यताको अध्ययन गरी कृषिको ब्यवसायीकरणमा जोड दिइनेछ । नगरपालिकाभित्र खेतीयोग्य जमिनको अवस्थाबारे विस्तृत अध्ययन गरी वैज्ञानिक तथ्यसहित खेतीबालीको प्रजाति प्रयोग गर्न किसानलाई सिफारिश गरिनेछ ।
२. सम्भाव्य वडालाई कृषिको लागि "विशेष कृषि क्षेत्र" घोषणा गरी सो निम्ति निजी क्षेत्रलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
३. स्थानीय स्तरमा नै नर्सरी स्थापना गर्न कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गरी उन्नत जातको बोटविरुवा तथा बीऊ विजन वितरणलाई सहज बनाइनेछ ।
४. अदुवा, वेसार तथा जडीबुटी खेती गर्ने किसानहरुलाई प्रोत्साहन गर्न विउ वितरण तथा प्रशोधन सम्बन्धी तालिमहरु सञ्चाथलन गरिनेछ ।
५. नगरपालिका भित्रको जमिनलाई नगदेबाली तथा जडिबुटी खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ र जमिन वाँझो राख्ने जमीन मालिकलाई क्रमशः जरिवानाको दायरामा ल्याइने छ ।
६. वेमौसमी तरकारी खेती, स्थानीय कृषि तथा फलफूल उत्पादन र बजारीकरणलाई प्राथमिकता दिइने छ । समय तालिका बनाई नगरक्षेत्र भित्र माटो परीक्षण शिविर सञ्चालन कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
७. नगरपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्रमा एक सुविधा सम्पन्न कृषि तथा फलफूल बजारको निर्माण गरिनेछ भने निर्माण गर्न IUDP मार्फत DPR को काम भईरहेको छ सो DPR प्राप्त भएपछि कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित पक्षहरुको सहकार्यमा निर्माण कार्य यसै वर्षबाट शुरु गरिनेछ ।
८. सार्वजनिक निजी साझेदारी (PPP) मार्फत नगरस्तरीय कृषि क्याम्पस स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ । साथै कृषि सेवा केन्द्र र पशु सेवा केन्द्रको सेवा विस्तार गर्दै

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

- कृषि उपज बजार विस्तारका लागि यस नगरपालिकाभित्र उपयुक्त स्थानहरू छनोट गर्ने र कृषि उपज संकलन केन्द्र निर्माण गर्ने कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
९. पशुपालनसँग सम्बन्धित कृषक, सम्बन्धित निकाय र विमा कम्पनीसँग समन्वय गरी पशुपन्छी तथा बाली विमा कार्यक्रम सञ्चातलन गरिनेछ ।
१०. “स्वच्छ मासु स्वस्थ जीवन” भन्ने नारासहित पशु बधशालालाई वैज्ञानिक र व्यवस्थित ढङ्गबाट सञ्चामलनमा ल्याउन साझेदार खोजी गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
११. नगरपालिका क्षेत्रभित्रका छाडा गाईबस्तु छोड्ने कार्यलाई नियमन गर्दै सामुदायिक कुकुरलाई रेविज भ्याक्सिन र बन्ध्याकरणलाई निरन्तर रूपमा सञ्चारलन गरिनेछ ।
१२. आर्थिकरूपले अति विपन्न श्रमिक तथा मजदुरलाई प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तरगत रोजगारी उपलब्ध कार्यलाई विस्तार गरी निरन्तरता दिइने छ।
१३. कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको विकासका लागि कृषक समूहसहित महिला समूहसहित सहकारीरगैह सरकारी संस्थासँग साझेदारी गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१४. पशुधनको क्षति न्यूनीकरणको लागि रोग नियन्त्रण खोप कार्यक्रम तथा पशु स्वास्थ्य शिविर सञ्चावलनमा जोड दिइने छ ।
१५. वर्ड फ्लु लगायतका पशुजन्य महामारी नियन्त्रण गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चा लन गरिनेछ ।
१६. नेपाल सरकार भूमि ब्यबस्था सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालयको निर्देशन बमोजिम यस नगरपालिका भित्रका जग्गा धनीहरूले कृषि प्रयोजनका लागि आफु खुशी कृषि योग्य जमिन छुट्याउन पाउने गरि एकपल्ट मौका दिने । यसरी कृषिको लागि छुट्याइएको १ रोपनी भन्दा माथिको जग्गा १० वर्ष सम्म अन्य प्रयोजनमा ल्याउन नपाउने, त्यसरी कृषि प्रयोजनमा प्रयोग हुने जग्गालाई नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको कृषिका सहूलियतहरू र नगरपालिकाले पनि सिंचाई, मलखाद, उन्नत विउविजन, कृषि कार्यमा प्रयोग हुने यान्त्रिक सामानमा अनुदान र मालपोत दस्तुरमा छुट दिने र सो देखि बाहेकका अन्य जग्गा मात्र घर घडेरिका लागि प्रयोग गर्न अनुमति दिने । यसरी अनुमति दिंदा उक्त जग्गा कित्ताकाट (खण्डिकरण) गर्दा ०-४-०० (चार आना) सम्म मात्र गर्ने । अंशवण्डा, अदालतको निर्णयले दाखिला खारेज, मोही वांडफांडको निर्णयबाट, नेपाल सरकारको यो निर्देशन आउनुपूर्व संयुक्त नामं रहेको जग्गा दर्ताफारी ०-२-२-० (दुई आना दुई पैसा) सम्म मात्र गर्न सम्बन्धित निकायलाई सिफारिस गर्ने नीति लिइनेछ ।

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउं कागेश्वरी मनोहरा

१७. कृषिवाली तथा पशुपालनमा जोखिम कम गराउन र सुनिश्चितताको लागि बाली तथा पशुपालन बीमा गर्न चाहने कृषकहरूलाई बीमा गरिदिने नीति लिईनेछ ।
१८. कृषिउपज भण्डारणको लागि चिस्यान केंद्र निर्माणलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
१९. मासुजन्य पदार्थ दूग्धजन्य पदार्थको खाद्ययोग्यता परीक्षण तथा नियमित अनुगमन गर्ने प्रणालीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२०. बगरखेती, कौशीखेती तथा अर्गानिक कृषि उत्पादनलाई प्रश्रय दिईनेछ ।
२१. मूलवीउ उत्पादन, भण्डारण, तथा बितरणको प्रवन्ध मिलाईनेछ ।
२२. कृषि तथा पशुपालन सँग सम्बन्धित सबै व्यवसायलाई बीमा अनिवार्य गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ यसरी गरिने बीमाको ५०% रकम न.पा. ले व्यहोर्ने छ ।
२३. कृषिलाई व्यवसायिकरण, आधुनिकीकरण, यान्त्रिकीकरण(हाते ट्याक्टर खरिद), विशिष्टिकरण गर्ने कार्यलाई अनुदानको व्यवस्था गरी प्रोत्साहित गरिनेछ र सहकारी संघसंस्थाहरूलाई बर्गीकरण गरी उत्पादन तथा बजारीकरण सँग जोडिने छ ।
२४. कृषि उपजको न्यूनतम समर्थन मूल्यलाई प्रभावकारीढंगले कार्यान्वयन गर्ने संयन्त्रको विकास गरिनेछ ।
२५. शिक्षित यूवावर्ग कृषि पशुपालनमा सहभागी भएमा विशेष प्रोत्साहन गरिनेछ । साथै व्यवसायिक कृषि वा पशुपालन गरेमा अवस्था र आवश्यकताका आधारमा प्रोत्साहन गरिने छ ।
२६. कागेश्वरी मनोहरा न.पा. वडा न. १ मा ट्राउट माछा उत्पादन कार्यलाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।
२७. कृषिलाई व्यवसायिकरण गर्नको लागि आवश्यक श्रोत र साधन व्यवस्थापन कार्य सहकारीताको आधारमा गरिनेछ ।
२८. विभिन्न जातका तरकारी तथा फलफुलको विरुवा उत्पादन गर्ने नर्सरीको स्थापना गरिने छ ।
२९. कोभिड-१९ को महामारी र सरकारले जारी गरेको लकडाउनका कारण भएको कमजोर अर्थतन्त्रलाई उकास्न स्थानीय रोजगारी सिर्जना गर्ने माध्यमको रूपमा कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रलाई उपयोग गर्न अनुकूल हुनेगरी विषयगत शाखाका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३०. बाझो जग्गाको लगत संकलन गरी करारखेती गर्ने व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
३१. नगरभित्रका खानीस्थलहरूको अध्ययन र अन्वेषण गर्ने कार्य अघि वढाईनेछ ।

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

३२. कृषिको लागि आवश्यक वीउ, मल, किटनाशक औषधि, कृषि सँग सम्बन्धित यन्त्र खरिद, शित भण्डारमा कृषि उपज भण्डारण गर्न अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
३३. स्वच्छ सफा हराभरा कागेश्वरी मनोहरा भन्ने मूल सन्देश वोकेको यस नगरपालिका भित्रका एक घर एक फलफुल रोप्ने कार्यका लागि १०००० थान अमिलो जात तथा हिउदे फलफुलका विरुवा वितरणका लागि व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३४. मुहान श्रोत भएका स्थानमा सतही सिंचाईको व्यवस्था गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । मनोहरा खोला वागमती खोलाका किनारका सिंचाई योग्य भूभागहरुमा लिफ्ट सिंचाईको लागि आवश्यक वजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
३५. रासायनिक विषादीको प्रयोगलाई न्यूनिकरण तथा प्राङ्गारिक उत्पादन वृद्धि गर्न जैविक विषादी, मल, (IPM) प्रविधि र एकिकृत शत्रुजिव व्यवस्थापनको लागि कृषक पाठशाला संचालन गरिनेछ ।
३६. बेरोजगारी तथा वैदेशिक रोजगारीवाट फर्केका यूवाहरुलाई लक्षित गरी व्यवसायिक प्रङ्गारिक तथा अर्गानिक तरकारी, मौरीपालन, पशुपन्छीपालन र च्याउखेतीको उत्पादनका लागि विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
३७. एक स्थानिय तह एक उत्पादन कार्यका लागि यस नगरपालिकाको १ देखि ६ नं, वडासम्म आलुबालीको उत्पादनको लागि विशेष कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
३८. खाद्यान्न तरकारी तथा फलफुल उत्पादनको वृद्धिका लागि विषयगत सर्घीय तथा प्रदेश स्तरिय निकायसँग समन्वय गरिनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

स्वास्थ्य

१. बालबालिका र महिला स्वास्थ्यका क्षेत्रमा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, नगर क्षेत्रमा कार्यरत स्वास्थ्य संस्था, शिक्षण संस्था र स्वास्थ्यकर्मीहरूसँगको सहकार्यमा विभिन्न पोषण खोप, स्वास्थ्य शिविर, स्वास्थ्य शिक्षा लगायत गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा विस्तार गर्न छुट्टै स्वास्थ्य सेवा कोष स्थापना गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । उक्त कोषमा नगरपालिकाको तर्फबाट आगामी आ.व.को लागि रु. २५,००,०००/- विनियोजित गरिनेछ ।
२. यस क्षेत्रमा साविकमा नगरपालिकाले तथा अन्य संघ-संस्थाले सञ्चालनमा ल्याएका एम्बुलेन्स सेवालाई नगरका सबै क्षेत्रमा पुर्याउने सकिने गरी गुणस्तरीय एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गरिनेछ । नगरपालिकासँग रहेका पुराना एम्बुलेन्सलाई लिलाम गरी सुविधा सम्पन्न नयाँ एम्बुलेन्स खरिद गर्न बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

३. वडा नं. ६ मा रहेको मुलपानी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई नगरस्तरीय अस्पतालको रुपमा यसै आ.व. मा सञ्चालनमा ल्याउन बजेटको व्यवस्था सहित हस्पिटल संचालन गरिने छ साथै आलापोट स्वास्थ्य चौकी र डाँछी स्वास्थ्य चौकीमा हाल वर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालन भएको हुँदा संचालित वर्थिङ्ग सेन्टरलाई आवश्यक पर्ने व्यवस्थापकीय खर्चको व्यवस्था गरी अन्य वडामा समेत वर्थिङ्ग सेन्टर विस्तार गरिनेछ ।
४. नगरपालिकाभित्रका सबै स्वास्थ्य चौकीहरूको पूर्वाधार तथा क्षमता विस्तारसहित स्वास्थ्य क्लिनिकको रुपमा सञ्चालन गर्न पहल गरिनेछ । साथै प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्दै अत्यावश्यक औषधिको अभाव हुन नदिनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ । विपन्न नगरवासीको स्वास्थ्य उपचार लागि आर्थिक सहयोगको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. ग्रामीण महिलाहरूको स्वास्थ्य समस्या पहिचान गरी रोग निदान गर्नका लागि महिला विशेष स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
६. नगरपालिका अन्तर्गत रहेका विभिन्न स्वास्थ्य केन्द्रमा कार्यरत रहेका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
७. आपतकालीन अवस्थाका विरामी तथा गम्भीर रोग लागेका विरामीहरूको उपचार सहयोगार्थ नगरपालिकामा छुट्टै आपतकालीन स्वास्थ्य उद्धार कोषको स्थापना गरिनेछ ।
८. "गुणस्तरीय स्वास्थ्य नागरिकको अधिकार" भन्ने मूल मन्त्रलाई आत्मसात गरी स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच पुर्याउने, स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिनेछ । नेपाल सरकारबाट विभिन्न स्वास्थ्य ईकाइमा दिइदै आएको विभिन्न प्रकारका निःशुल्क औषधिमा नागरिकको पहुँचलाई सुनिश्चित गरिनेछ साथै स्वास्थ्यलाई योग सँग जोड दिने निति लिइनेछ ।
९. नगरक्षेत्रभित्र गैहकानुनी रुपमा सञ्चालित क्लिनिक तथा औषधि पसलहरूलाई नियमन गरी कानुनी दायरामा ल्याइनेछ । अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रवाह हुने सेवालाई चुस्त, पारदर्शी, जनउत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन नागरिक संलग्नतामा सेवा प्रवाहको मूल्यांकन गर्ने व्यवस्था लागू गरिनेछ । अस्पताल विकास समिति तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यवसायिक संस्थाहरूलाई थप जिम्मेवार र जवाफदेही बनाइनेछ । स्वास्थ्य संस्थाहरूको सेवा प्रवाहलाई चुस्त र जिम्मेवार बनाउन वार्षिक रुपमा सामाजिक परीक्षण गरिनेछ ।
१०. बाल तथा मातृ मृत्युदर घटाउन स्वास्थ्य तथा पोषण शिक्षा, प्रजनन स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्व, बाल तथा शिशु स्वास्थ्य सेवाका कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

११. हाल सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्दै कार्यरत चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि संघ र प्रदेश सरकारका सम्बन्धित निकायसँग साझेदारीमा कार्य गरिनेछ ।
१२. स्वास्थ्य क्षेत्रमा सुधार ल्याउनका लागि अध्ययन प्रतिवेदनको आधारमा अस्पताल प्रमुख तथा स्वास्थ्य चौकी प्रमुखहरूसँग कार्य सम्पादन करार गरी लागू गरिनेछ ।
१३. "म जिउँछु, निरोगी जीवन" भन्ने अभियानको सुरुवात गरी महिनामा एक पटक स्वास्थ्य जाँच गर्न हरेक नागरिकलाई अभिप्रेरित गर्ने, सन्तुलित र पोषणयुक्त खानपानका लागि जनचेतना फैलाउने र स्वास्थ्य जाँच गर्ने बानीको विकास गर्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । आधारभूत स्वास्थ्य सेवा जनताको मौलिक अधिकारको रूपमा रहेकोले स्वास्थ्य संस्थाबाट निःशुल्क प्रदान हुँदै आएको प्राथमिक तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिने छ ।
१४. गुणस्तरीय एवम् स्वास्थ्यवर्द्धक खाद्य पदार्थको प्रवर्द्धन र प्रयोग मार्फत कुपोषणलाई न्यूनीकरण गरिनेछ ।
१५. स्वास्थ्य क्षेत्रको व्यवस्थित तथा गुणस्तरीय विकासका लागि सार्वजनिक निजी क्षेत्रको सहकार्यलाई जोड दिइनेछ ।
१६. नगरपालिका क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरूमा विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम लागू गरिनेछ । महिनावारीका लागि सुरक्षित सामाग्रीयुक्त विद्यालय क्षेत्र घोषणा गरिनेछ ।
१७. यस नगरपालिकाको वडा नं. १ मा रहेको जनजाती बसोबास क्षेत्रमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुर्याउन शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक यसै वर्ष स्थापना गरिनेछ ।
१८. नागरिकको आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धि हकको प्रत्याभूति गर्न एवं जनप्रतिनिधि र नागरिकहरूबीचको सामीप्यता प्रवर्द्धनका लागि मेयरसँग स्वास्थ्य सेवा जनता घरदौलो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१९. नगरपालिकामा कोभिड-१९ को संक्रमण नियन्त्रण तथा अन्य सरुवा रोगको महामारी नियन्त्रण गर्न आवश्यक पूर्वाधार तथा स्वास्थ्य सम्बन्धि संयन्त्र विकासको कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
२०. कोभिड-१९ मुक्त कागेश्वरी मनोहरा बनाउन पहिलो प्राथमिकता भएको छ । रोकथाममा अपनाउनुपर्ने स्वास्थ्य सजगताको बिषय, परीक्षण, ओषधी उपकरण, क्वारेन्टाईन निर्माण, जनशक्ति जस्ता पक्षमा विशेष प्राथमिकता दिई नगर भित्रका कुनै व्यक्तिको ज्यान जाने अवस्था आउन नदिन नगरपालिका दृढतापूर्वक लागेको छ र यो कार्यले निरन्तरता पाउनेछ ।
२१. लक्षितवर्ग तथा समुदाय बिशेष सरसफाई अभियान तथा स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

२२. लक्षितवर्ग केन्द्रित उच्चरक्तचाप, मधुमेह, क्यान्सर, दम, मिर्गौला, कलेजो र महिलाहरूको पाठेघर सम्बन्धि रोगको रोकथामका लागि अभियान कार्यक्रम गर्दै पहिचान परिक्षण र उपचार सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गर्दै लगिनेछ ।
२३. कोभिड-१९ का कारण डिप्रेसनमा रहेका लक्षितवर्ग (जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती महिला) का आवश्यक व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराईनेछ ।
२४. बालबालिकाहरूको अधिकार तथा आमा र बालबालिकाहरूको स्वास्थ्यको लागि नगरपालिका कार्यपालिकाको कार्यलयमा स्तनपान कक्ष स्थापना गरिनेछ ।
२५. आमा र बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य प्रवर्धनको लागि महिला स्वास्थ्य स्वयंम सेविका कार्यक्रमको ठुलो भुमिका रहेको र यस कार्यक्रमको प्रभावकारिताको लागि स्वास्थ्य आमा समूहहरूलाई पुन जागरण गरिने छ ।
२६. खोप सेवाको पहुँचमा बृद्धि गरि नगरपालिकालाई पूर्ण खोप सुनिश्चिता गरिने छ ।
२७. स्वास्थ्य संस्थाहरूको कार्यक्रमगत सहयोगात्मक अनुगमन, सुपरिवेक्षण नियमित गरिने छ ।
२८. स्वास्थ्य सुचना प्रणालीमा गुणस्तरिय र विद्युतिय शुसासनको लागि स्वास्थ्य संस्थाहरूमा ईन्टरनेट पहुँचको सुनिश्चितता गरी स्वास्थ्य संस्थाहरू बाट नै अनलाईन रिपोर्टिङ्गलाई नियमित गरिने छ ।
२९. स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रवाह हुने सेवाको बारेमा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा नगरिक वडापत्रको ब्यवस्था गरि सुचनाको हक सुनिश्चित गरिने छ ।
३०. गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको लागि स्वास्थ्य संस्थाको पुर्वधार विकास हुन अनिवार्य रहेको र यस सन्दर्भमा केन्द्र र प्रदेशसंगको समन्वयमा भद्रवास तथा गागलफेदि स्वास्थ्य चौकीको सुविधा सम्पन्न भवन निर्माण गरिने छ ।
३१. प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुर्याई गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवादिने उद्देश्यले संचालनमा रहेका वडा नं. ४,७,८ को शहरी स्वास्थ्य केन्द्र भवन केन्द्र र प्रदेशसंगको समन्वयमा सुविधा सम्पन्न भवन निर्माण गरिनेछ ।
३२. बाल तथा मातृ मृत्युदर घटाउने उद्देश्यले कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका अन्तरगत बर्थिङ सेन्टरमा सुरक्षित प्रसुति सेवा लिन आउने आमा र नवजात शिशुको स्वास्थ्य प्रवर्धनको लागि आमा नवजात शिशु पोषण प्रोत्साहन कार्यक्रमको ब्यवस्था गरिने छ । यस कार्यक्रममा छोराको जन्म भएमा रु ३०००/- र छोरीको जन्म भएमा रु ५०००/- रकम पोषण खर्चको ब्यवस्था गरिने छ ।
३३. नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट निस्कने चिकित्शाजन्य फोहरमैलाको बैज्ञानिक ढंगले ब्यवस्थापन गर्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार संग सहकार्य गरिनेछ ।

३४. नगरपालिकालाई पूर्ण सरसफाई क्षेत्र घोषणा गर्न आवश्यक स्वास्थ्य सूचकहरूको लक्ष्य अनुसारको प्रगति हासिल गर्न पोषण र सरसफाईको कार्यक्रमहरू अवलम्बन गरिने छ ।
३५. विद्यालय तहवाट बालबालिकाहरूलाई स्वस्थ जिवन शैली अपनाउन उत्प्रेरित गर्न समग्र स्वास्थ्य सरसफाई र पोषण प्रवर्धन, मानसिक स्वास्थ्य, किशोर किशोरीको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार गरि जिवन शैलीमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउने उद्देश्यले एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रमको निरन्तरता र विस्तारको लागि प्रदेश सरकार संग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।
३६. साविकमा प्रत्येक गाबिसमा महिला स्वास्थ्य स्वयंम सेविका कोष रहदै आएकोमा नगरपालिका हुदा वखत प्रत्येक वडामा छरिएका महिला स्वास्थ्य स्वयंम सेविका कोष लाई एकिकृत गरि नगर महिला स्वास्थ्य स्वयंम सेविका कोष रहने गरि ब्यवस्थापन गरिने छ ।
३७. आफ्नो घर भएका नगरवासीको हकमा परिवारका सदस्यहरूका लागि घरमा नै आइसोलेसन कोठाको प्रवन्धका लागि आम नगरवासीलाई आव्हान गरिनेछ । नगरपालिकाबाट विश्व स्वास्थ्य संगठन र नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड एवम् सुरक्षा विधिका लागि होम आइसोलेसन रुम मापदण्ड समेत जारी गरिनेछ । होम आइसोलेसनमा रहेका तर स्वास्थ्य अवस्था सामान्य देखिएका नागरिकको नियमित स्वास्थ्य जाँच, परीक्षण र औषधि उपचारका लागि नगरपालिकाबाट विशेष स्वास्थ्य घुम्ती टोली टोल बस्तीमा नै उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ।
३८. छिमेकी देश भारत सहित विश्वका विभिन्न मुलुकहरूमा ठुलो संख्यामा यस नगरका नागरिकहरू रहनुभएको अनुमान छ । विश्वब्यापी रुपमा नै कोभिड १९ को भयावह अवस्था कायम रही रहेको अवस्थामा हवाई मार्गबाट त्यस्ता नागरिकहरू आफ्नो घर फिती हुँदा समेत आवश्यक सर्तकता लिन नितान्त आवश्यक छ। विभिन्न मुलुकहरूबाट कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका क्षेत्रमा आउन चाहने घर परिवारका सदस्यहरूले त्यस्ता व्यक्तिहरूको परिवारिक विवरण र कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका क्षेत्रमा प्रवेश गर्ने यकिन मिति समेत खुलाई आ-आफ्नो वडा कार्यालयमा अनिवार्य रुपमा रजिष्ट्रेशन गर्नु पर्नेछ । सम्बन्धित वडाले सोको अभिलेखराखी स्वीकृति प्रदान भएपछि मात्र विदेशबाट नेपाल ल्याउने व्यवस्था मिलाईने छ ।
३९. विदेशबाट आउने नागरिकहरूले नगरपालिकाको वडाले तोकेको समय अवधिसम्म होम क्वारेन्टाइन वा नगरपालिकाले तोकेको स्थानमा वसी आवश्यक स्वास्थ्य सुरक्षा अपनाउनु पर्नेछ । आर्थिक अवस्था राम्रो भएका तथा आफ्नो खर्च आफै ब्यवस्थापन गर्न सक्ने ब्यक्तिले नगरपालिकाले तोकेको स्यारेन्टाइनमा बस्दा लाग्ने खर्च स्वयम्ले ब्यहोर्नु पर्ने छ। विपन्न तथा गरिव र असाहयका लागि यस्तो खर्च ब्यवस्थापन नगरपालिकाले ब्यहोर्ने नीति लिइनेछ । सोको अनुगमन तथा नियमित निगरानी

वडास्थित विपद् ब्यवस्थापन उप समितिको समन्वयमा गर्ने गराउने ब्यवस्था मिलाइनेछ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

शिक्षा क्षेत्र:

१. हाल विद्यमान शैक्षिक बेरोजगार घटाउन, उद्यमशीलताको विकास गर्न र रोजगारीको सिर्जना गर्न आगामी पाँच वर्षभित्र नगर क्षेत्रका कम्तीमा चारवटा विद्यालयमा प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
२. नगरक्षेत्रभित्र शैक्षिक संस्था सञ्चालनको अनुमति दिने प्रक्रियालाई व्यवस्थित र वैज्ञानिक बनाइनेछ । विद्यालयको भौतिक अवस्थामा सुधार ल्याउँदै शैक्षिक गुणस्तरमा जोड दिइनेछ । सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयमा ड्रेस कोड लागु गरिनेछ(कक्षा १-८ सम्म सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा ड्रेस कोडमा टाई नरारने) ।
३. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूमा हुने विभिन्न किसिमका स्वास्थ्य समस्याको न्यूनीकरण गर्दै स्वास्थ्य शिक्षालाई सफल बनाउन नियमित रूपमा माध्यमिक विद्यालयमा स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था गरिनेछ। साथै सबै छात्राहरूलाई आवश्यकतानुसार सेनिटरी प्याडको व्यवस्था गरिनेछ ।
४. विद्यालयलाई पूर्ण शान्ति क्षेत्र घोषणा गर्नका लागि विद्यालयमा हुने राजनैतिक दलका कार्यक्रम, बन्द हडतालजस्ता क्रियाकलापहरूलाई पूर्ण बन्देज गरिनेछ । सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई राजनैतिक हस्तक्षेपबाट मुक्त गर्न छुट्टै आचारसंहिता तयार गरी लागू गरिनेछ ।
५. नगर क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक क्षेत्रका शैक्षिक संस्थाको शैक्षिक गुणस्तर, विद्यार्थी संख्या र भौतिक पूर्वाधार तथा आवश्यक जनशक्तिको आंकलन गरी नगरवासीको सहयोग र समन्वयबाट पूर्वाधारको विकास गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न एक शिक्षा विकास कोष स्थापना गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । उक्त कोषमा नगरपालिकाको तर्फबाट आगामी आ.व.को लागि रु. २५,००,०००।- विनियोजित गरिनेछ।
६. नगरपालिकाको प्राविधिक शिक्षाको विकासका लागि CTEVT द्वारा स्वीकृत प्राप्त वडा नं. ८ मा संचालित मदन आश्रित प्राविधिक विद्यालय, र शंखरापुर पोली टेक्निकल इन्स्टिच्युट सँग समन्वय गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै थप एक प्राविधिक विद्यालय स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।

७. प्राविधिक, व्यवसायिक, सिपमूलक, रोजगारमूलक एवं जनमुखी शिक्षाको विकास गर्दै लैजाने नीति अवलम्बनका साथै सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर वृद्धि गरी निजी विद्यालयसँग प्रतिस्पर्धा गर्ने वातावरण सृजना गरिनेछ ।
८. यस नगरपालिकाका स्थायी वासिन्दा दलित, विपन्न, जेहेन्दार विद्यार्थीको अध्ययनमा प्रोत्साहन गर्न इन्जिनियरिङ्ग र चिकित्सा विज्ञान विषयको Bachelorlor level मा अध्ययनरत त्यस्ता बढीमा ५ जना विद्यार्थीहरूलाई जनही रु। १,००,०००।- उपलब्ध गराइनेछ । साथै आर्थिक कारणले अध्ययन गर्न नसकेका विपन्नवर्गलाई समेत प्रोत्साहन गरिनेछ ।
९. प्रारम्भिक बाल कक्षाको अनुभव सहित कक्षा १ मा भर्ना हुने दरलाई वृद्धि गर्न नेपाल सरकारले तोके बमोजिमको सङ्ख्यामा प्रारम्भिक बाल कक्षामा सा।का। को व्यवस्था तथा निजहरूलाई आवश्यक तालिम उपलब्ध गराइनेछ । साथै ECD का स.का.हरूलाई प्रोत्साहन स्वरूप मासिक रुपमा नगरपालिकाको तर्फबाट थप भत्ता उपलब्ध गराइने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै निःशुल्क तथा अनिवार्य आधारभूत शिक्षा कार्यान्वयनको लागि थप कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१०. कक्षा कोठाको शिक्षण सिकाईलाई बालमैत्री तथा आधुनिक प्रविधिमैत्री बनाउँदै लैजाने तर्फ कार्यक्रमहरू लक्षित गरिनेछ ।
११. प्रधानाध्यापक तथा शिक्षकसँग नतिजामा आधारित कार्य सम्पादन करार गरी सिकाई उपलब्धि वृद्धिलाई अनिवार्य गरिने छ ।
१२. नगर क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूमा न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालयहरूलाई निश्चित समयावधिभित्र तोकिएको विद्यार्थी संख्या पुर्याउन नसकेमा नजिकको सामुदायिक विद्यालयमा समायोजन गरिने वा सार्वजनिक निजी साझेदारीमा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । साथै यसरी समायोजन हुँदा खाली रहने भवन र जग्गालाई आम्दानीको श्रोतको रुपमा विकास गरी प्राप्त आम्दानीबाट सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर विकासमा खर्च गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१३. विद्यार्थी टिकाउ दरमा वृद्धि गर्दै सिकाई उपलब्धिमा सुधार ल्याउन आधारभूत तहको अधिकतम कक्षा ५ सम्म सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि दिवा खाजा, पोशाक र स्टेसनरीको व्यवस्था गरिनेछ ।
१४. विद्यालय शिक्षाको पहुँच तथा गुणस्तर विकासका लागि सुझाव सहितको लिखित प्रतिवेदन तयार गर्न नगर शिक्षा समितिबाट गठित सिफारिश समितिद्वारा सिफारिश गरेको कार्यक्रमहरूलाई निरन्तर कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
१५. गरीबी र अभावका कारण विद्यालय जान नसकेका बालबालिकालाई विद्यालय भर्नाको वातावरण सिर्जना गरी विद्यालयमा भर्ना गरिनेछ । नगर क्षेत्रभित्र सरकारी, गैह्रसरकारी र निजी तवरबाट वितरण गर्दै आईरहेको छात्रवृत्तिलाई

- प्रभावकारी नियमन गर्दै गरीब, दलित, छात्रा, जनजाति, लोपोन्मुख जातजाति, अल्पसंख्यक र जेहेन्दार विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति वितरणलाई वैज्ञानिक बनाई एकद्वार प्रणाली मार्फत वितरण गरिनेछ ।
१६. पूर्ण साक्षर नगर निर्माणका लागि निरन्तर सारक्षता कक्षा सञ्चालन, खुल्ला एवं बैकल्पिक शिक्षाको विशेष व्यवस्था गरी लागू गरिनेछ ।
१७. शैक्षिक कार्यतालिका अनुसार शिक्षकले नियमित रूपमा अध्यापन गरे नगरेको कुरामा नियमित अनुगमन गरी सो को पृष्ठपोषणको आधारमा शिक्षकलाई दण्ड तथा पुरस्कार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१८. धार्मिक, साँस्कृतिक तथा भाषिक शिक्षाको प्रवर्द्धनका लागि मातृभाषा कक्षा, गुरुकुल र गुम्वा शिक्षालाई विशेष जोड दिइनेछ ।
१९. सामुदायिक विद्यालयमा पठनपाठन संस्कृतिको विकासका लागि पुस्तकालय, गुणस्तरीय प्रयोगशाला र अतिरिक्त क्रियाकलापका लागि प्रदेश सरकारको सहकार्यमा खेलमैदान तथा सभागृहको व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ । सामुदायिक विद्यालयहरूको पूर्वाधार विकास गर्दै संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२०. पकड क्षेत्र, शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, विषयगत शिक्षक, भौगोलिक अवस्था, विद्यार्थी संख्या लगायत तोकिएका अन्य आधारमा दरवन्दी मिलान, विद्यालय सार्ने, गाभ्ने लगायतका कार्यहरू मार्फत आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयहरूको पुनर्संरचना गरिनेछ ।
२१. बाल विकास केन्द्रहरूलाई सुव्यवस्थित ढङ्गले सञ्चालन गरी कक्षा १ मा भर्ना हुने दरमा वृद्धि गरिने छ । बीचमा विद्यालय छोड्ने विद्यार्थीको संख्या न्यूनीकरणका लागि विद्यालयहरूमा शिक्षक कर्मचारी र विद्यार्थीहरूको इ हाजिरी समेतको व्यवस्था मिलाउन संघ तथा प्रदेश सरकारका निकाय तथा गैह्रसरकारी संस्थासँगको समन्वयमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने नितिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२२. विद्यालयहरूलाई बालबालिका अनुकूल विद्यालयको रूपमा स्थापित गर्ने गरी भौतिक संरचनाहरूमा क्रमशः सुधार गरिनेछ । औपचारिक एवं खुल्ला सिकाइको माध्यमबाट माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा सुनिश्चित गरिने छ । कक्षाकोठाको शिक्षण सिकाइलाई प्रभावकारी बनाउन शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
२३. शिक्षासँग सम्बन्धित कार्य गर्ने सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरूसँग समन्वय गरी नगरपालिकाको शैक्षिक विकासमा एकीकृत कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । साथै CCTV राखी शिक्षक पढाईको अनुगमन गरिने कार्यको शुरुवात गरिनेछ ।

२४. दलित, महिला, जनजाति एवं सिमान्तकृत वर्गलाई शैक्षिक अवसरहरूको सुनिश्चितता प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
२५. शिक्षा अनुगमन समितिलाई शैक्षिक गुणस्तर विकास गर्ने प्रयोजनका लागि प्रेरित गरिनेछ र विद्यालयहरूको निरन्तर नियमन अनुगमन गर्न लगाइने छ ।
२६. स्थानीय पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक तयार गरी यसै शैक्षिक सत्रबाट लागू गरिने छ ।
२७. गत आर्थिक बर्ष देखि ३ वटा सामुदायिक क्याम्पस र ३ वटा सामुदायिक विद्यालयलाई उपलब्ध गराउदै आएको सञ्चालन खर्च ९ बटै माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयलाई उपलब्ध गराउने साथै आधारभूत तह कक्षा ६ देखि ८ समेत सञ्चालित भइ नेपाल सरकारबाट नि.मा.तहको १ वटा पनि स्थायी अस्थायी वा राहत दरवन्दी प्राप्त नगरेको बाल राष्ट्रिय विद्यालयलाई रु ४ लाख सञ्चालन अनुदान उपलब्ध गराउने ।
२८. स्वास्थ्य, शिक्षा लैङ्गिक समानता जस्ता अन्तरसम्बन्धित विषयहरूको प्रभावकारी कार्यक्रम मार्फत स्वस्थ शिक्षित न्यायपूर्ण गतिशिल र समावेशी समाजको निर्माण गरिनेछ ।
२९. बर्तमान कोरोना संक्रमण र यसको सम्भावित दिर्घकालिन असरबाट बालबालिकाको शैक्षिक अवस्थामा पर्ने प्रभावलाई न्यून गर्न विद्युतीय शिक्षण सामग्री विकास, उत्पादन, अनलाईन शिक्षा प्रदान गर्ने, सबै सार्वजनिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा सूचना प्रविधी प्रयोगशाला र सबै सामुदायिक विद्यालयमा उच्चगतिको ईन्टरनेट सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ ।
३०. एक वडा एक पुस्तकालयको अवधारणालाई अगाडी वढाईनेछ ।
३१. आजको वदलिदो परिवेस अनुरूप सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी शिक्षण सिकाई क्रियाकलापलाई अगाडी बढाउन विद्युतीय शिक्षण सामग्री विकास तथा उत्पादन गरी अनलाईन माध्यमबाट शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । निजी र सामुदायिक शिक्षाको अन्तरलाई घटाउदै लाने निति लिईनेछ ।
३२. सबै सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा ५ बर्ष भित्रमा क्रमश १ विद्यालय १ नर्स कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
३३. सामुदायिक विद्यालयमा इसिडी देखि कक्षा ५ सम्म अध्ययन गर्ने सबै विद्यार्थीलाई गत बर्ष देखि दिदै आएको दिवा खाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३४. प्रचलित कानूनमा तोकिए अनुसार विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा शिक्षक नपुग भएका सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा प्रोत्साहन रकम उपलब्ध गराउनुका साथै वढी पिरीयड शिक्षण गर्नु पर्ने शिक्षकलाई प्रोत्साहन गर्न विद्यालयलाई थप सहायता उपलब्ध गराइने छ ।

३५. प्रविधिको प्रयोग गरी शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापलाई प्रभावकारी बनाउन सबै सामुदायिक विद्यालयमा उच्च गतिको ईन्टरनेटको सुविधा उपलब्ध गराउने ।
३६. प्रविधिको प्रयोग गरी ई-पाठको विकास गरिने साथै सबै शिक्षक विद्यार्थी तथा कर्मचारीहरूको ई-हाजिरको व्यवस्था गर्ने तथा शिक्षक विद्यार्थीका साथै कर्मचारीहरूको नियमित उपस्थितिको नगरपालिका समेतबाट अनुगमन गर्न मिल्नेगरी सफ्टवेयर विकास गरी प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
३७. विद्यालय शिक्षालाई मर्यादित र व्यवस्थित बनाउदै गुणस्तरिय शिक्षा प्रदान गर्न शिक्षक तालिमको व्यवस्थाका साथै निरन्तर निरीक्षण अनुगमनको व्यवस्था गरिनेछ ।
३८. नगरपालिकाको समग्र शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न नगरपालिका भरमा सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयहरूले लिने विद्यालयतहका कक्षा १ देखि ७ सम्म र ९ कक्षाका त्रैमासिक तथा बार्षिक परीक्षाहरूमा एकरूपता ल्याउन नगरस्तरिय परिक्षा समिति गठन गरि सो मार्फत कार्य गरिनेछ । साथै बार्षिक परीक्षाफल प्रकाशन पश्चात नतिजा विश्लेषण प्रतिवेदन समेत तयार गरिनेछ ।
३९. नगरक्षेत्र भित्रका सबै संस्थागत विद्यालयहरूको मापदण्ड बनाई वर्गिकरण गरिनेछ । आधारभुत तहको अन्त्य कक्षा ८ मा लिईने बार्षिक परीक्षालाई अझै व्यवस्थित गर्दै नतिजा विश्लेषण गरिनेछ ।
४०. विद्यालय बन्द रहेको अवस्थामा नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड वमोजिम वैकल्पिक विधिहरूको प्रयोग गरी पठनपाठन सुचारु गर्न आवश्यक वजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
४१. सामाजिक दुरी कायम गरी विद्यालय संचालन गर्न नेपाल सरकारबाट निर्णय भएको अवस्थामा स्वास्थ्य सम्बन्धि मापदण्ड पालना गरी पठनपाठनलाई नियमित गर्न आवश्यक पर्ने पुर्वाधार निर्माण, खानेपानी, शौचालय तथा सरसफाईको प्रवन्ध गर्न आवश्यक वजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
४२. कक्षा ८-१२ सम्मका विद्यार्थीहरूलाई एक विद्यार्थी एक विरुवा प्रत्येक घरमा वृक्षारोपण गर्ने कार्य गराइनेछ ।
४३. नगरपालिकाले चालु वर्षमा सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई पाठ्यक्रम निशुल्क उपलब्ध गराइनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

पर्यटन

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

१. गोकर्णेश्वर र शंखरापुर नगरपालिकासँगको सहकार्यमा एकीकृत पर्यटन पूर्वाधार कार्यक्रम अन्तर्गत कागेश्वरी धामको विकास (गुरुयोजना, EIA, धार्मिक पर्यटन प्रवर्धन, साहसिक खेलको प्रवर्धन, धार्मिक वन निर्माण) र ग्रामीण पर्यटनलाई प्रवर्धन गर्दै अगाडि बढ्ने नीति लिइनेछ । साथै सहिद पार्क गोकर्णको नेतृत्वमा नगरपालिका क्षेत्रभित्र Sister पार्कको रूपमा अगाडि बढेको लोकतान्त्रिक सहिद पार्क, जेष्ठ नागरिक पार्क चखण्डोल, पवित्र वन भद्रवासलाई समेत अगाडि बढाउँदै थप अन्य क्षेत्रमा समेत पार्कको सम्भाव्यता अध्ययनलाई राष्ट्रिय सहिदपार्क मार्फत अगाडि बढाइनेछ ।
२. प्रसिद्ध कागेश्वरी मन्दिर, नेपाल ट्रष्टको नाममा रहेको पर्यटकीय सेवा सुविधा सम्पन्न गोकर्ण फरेष्ट रिसोर्ट तथा अन्तराष्ट्रियस्तरको गल्फकोर्स रहेको गोकर्णवन, निर्माणाधीन राष्ट्रियस्तरको मुलपानी क्रिकेट मैदान, नवतनधाम तथा कोलमतेश्वर क्षेत्रमा रहेको लक्ष्मी हेयग्रीब मन्दिरको विषयमा व्यापक प्रचार प्रसार र आवश्यक पूर्वाधार विकाससमेत गरी पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
३. सरकारी, निजी, तथा दातृ निकायहरूसँगको सहयोग र सहकार्यमा यस नगरपालिकाको गागलफेदीमा होम-स्टे तथा तामाङ संग्रहालय सञ्चालन गर्ने प्रकृया आगामी आ.ब. बाट सुरु गरिनेछ ।
४. प्रसिद्ध पर्यटकीय स्थल कागेश्वरी महादेव मन्दिरमा वर्षमा एक पटक लाग्ने कागे अष्टमी मेलामा सार्वजनिक विदा दिइनेछ ।
५. पर्या-पर्यटन (Eco-tourism) प्रवर्धनको लागि नगरक्षेत्रभित्र ईको पार्क तथा Science पार्क निर्माणको लागि डि.पि.आर. तयार गरिनेछ ।
६. नगर क्षेत्रको पर्यटन प्रवर्धन, नयाँ पर्यटकीय सम्पदाको चिनारी र सम्भावनाको उजागर गर्ने उद्देश्यले डकुमेन्ट्री निर्माण, होर्डिडबोर्ड अभियान, पर्यटन मेला, साहसिक पर्यटन प्रतियोगिता र प्रचारप्रसारका कार्यहरूलाई अगाडि बढाइनेछ ।
७. आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको आवागमन अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले होटल तथा लजहरूका लागि कुक, हाउस किपिड तथा अतिथि सत्कार तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
८. ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा धार्मिक सम्पदाहरू (गुम्बा, मठ, मन्दिर) को संरक्षण एवं मर्मत संभारको काम गरिनेछ । परम्परागत चाडपर्व, कला साहित्य संगीत क्षेत्रको संरक्षण र सम्वर्धन कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
९. उद्योग वाणिज्य संघ, होटल एसोसिएसन लगायत अन्य संघ संस्था, नागरिक समाज, विशेषज्ञसँगको सहकार्यमा नगर पर्यटन व्यवस्थापन सम्बन्धी गुरुयोजना निर्माण गरी प्राथमिकीकरणका आधारमा पर्यटकीय पूर्वाधारमा लगानी गर्ने नीति लिइनेछ । पर्यटन सम्बन्धी क्रियाकलापको विस्तारमा निजी क्षेत्रको सहभागितालाई प्रोत्साहित गर्न पर्यटन व्यवसायी, उद्योग वाणिज्य संघ, होटल एसोसिएसन लगायतका संघ संस्थासँग सहकार्य गरिनेछ ।

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

१०. नगरपालिकाको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि एकीकृत प्रयास गर्न यस क्षेत्रमा योगदान पुर्याउन सक्ने कार्यालय /संस्था/व्यक्तिहरूलाई समेटेर नगरपालिकामा पर्यटन डेस्क गठन गरिनेछ । आगामी दिनमा नगरपालिकामा सञ्चालन हुने पर्यटन गतिविधिहरू डेस्कसँग समन्वय गरेर मात्र सञ्चालन गर्ने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
११. कागेश्वरी मन्दिरलगायत अन्य विविध समुदायका धार्मिक तथा पुरातात्विक महत्वका गुम्बा, मठ, मन्दिर, मस्जिदहरूको संरक्षण र मर्मत सम्भार कार्यलाई विशेष जोड दिइनेछ ।
१२. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सबै पर्व तथा जात्राहरूको संरक्षण र विकासको लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
१३. लोकतान्त्रिक शहिदपार्क निर्माण कार्यलाई यस आ.व. मा शुरु गरि DPR बमोजिमको कामलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४. माथिल्लो गांगल क्षेत्रमा पर्यटनको विकासका लागि होमस्टे सञ्चालन गर्न निर्माण गरिने तामाङ संस्कृति झल्कने घरको नक्सा पास दस्तुरमा छुटको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५. गोठाटार गांगल तथा शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्जक्षेत्र भित्र निर्माण भई रहेको धापड्याम क्षेत्रलाई समेटेर पर्यटकीय वृत्तचित्र निर्माण तथा प्रचार प्रसार गरी वृहत पर्यटनलाई विस्तार गरिनेछ ।
१६. नगरपालिकाको आर्थिक सम्वृद्धिका लागि अन्य पालिकाहरू सँग भगिनी सम्वन्ध तथा सहकार्य कायम गर्नेतर्फ आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१७. धार्मिक पर्यटकिय गन्तव्यहरूको भौतिक सुधार गरी महामारीको अन्त्यपछि हुने आन्तरिक र वाह्य पर्यटक आकर्षणको आधार तय गरिनेछ ।

उद्योग

१. सञ्चालनमा रहेका उद्योग धन्दाको प्रवर्द्धन र सुरक्षा निकायको समन्वयमा पूर्ण सुरक्षाको प्रत्याभूतिको वातावरण बनाउँदै नगरपालिकालाई उद्योग अनुकूल नगरको रूपमा विकसित गरिनेछ ।
२. नगरक्षेत्रमा घरेलु, साना तथा मझौला उद्योग सञ्चालन, नियमन र अनुगमनका लागि प्रभावकारी संयन्त्रको निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु उद्यम तथा स-साना घरेलु उद्योगहरूको स्थापनामा समुदाय एवं निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गर्ने र त्यस्ता उद्योगलाई वातावरण अनुकूल बनाउन जोड दिइनेछ ।
४. बजार मागमा आधारित स्वरोजगार सृजना हुने उद्यम सञ्चालनलाई प्रोत्साहन गर्न बजार केन्द्रहरूमा लघु उद्यम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

५. तालिमप्राप्त व्यक्तिहरुको विवरण तयार गरी उद्यममा रुपान्तरणका लागि कार्यक्रमहरु तयार पारिने निति अवलम्बन गरिनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

वित्त तथा सहकारी

१. नगरपालिका भित्रका सबै नागरिकलाई सहज रुपमा वित्तीय सेवामा पहुँच स्थापित गराउन आवश्यक पहलकदमी लिइने छ ।
२. सहकारीमा सबै नागरिकको अपनत्व कायम गराउन विशेष भूमिका खेलिनेछ । नगर क्षेत्रका सबै सहकारीको अभिलेख तयार गरी वित्तीय अवस्था र कारोबारको आधारमा सहकारी संस्थाको वर्गीकरण गरिनेछ ।
३. नगरक्षेत्रमा नयाँ खुल्ने सहकारी संस्थाको ईजाजत जारी र नवीकरण तथा सहकारी संस्थाबाट हुने वित्तीय जोखिमको न्यूनीकरणका लागि नियमित अनुगमन र सुपरिवेक्षण गरिनेछ ।
४. नगरक्षेत्रभित्र हुने गैर बैंकिङ आर्थिक कारोबारलाई निरुत्साहित र नियन्त्रण गरिनेछ साथै एक वडा एक बैंकको अवधारणालाई अगाडी वढाईनेछ ।
५. सहकारी संस्थाहरुको, विस्तार र प्रवर्द्धन गर्ने एवं उत्पादन वृद्धिको लागि स्थानीय श्रोत साधनमा आधारित कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।
६. सहकारीताको विषयमा तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरी कम्तिमा “एक वडा एक विषयगत सहकारीको अभियान” प्रवर्द्धन गरिनेछ।
७. विपन्न महिला, भूमिहीन किसान, रोजगार विहीन युवा श्रमिकलाई सहकारीको माध्यमबाट आय आर्जन गर्ने माध्यम बनाई आर्थिकस्तर सुधार गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
८. नगरभित्र विभिन्न टोल, बस्तीमा कृषक समूह, महिला समूहहरुले समूह निर्माण गरी दैनिक तथा मासिक बचत गर्दै आएको समूहको आम्दानी, खर्च र लगानीलाई संस्थागत गर्न सहकारी दर्ता गरी सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
९. सहकारी संस्थाको अभिलेख तथा विवरण सुरक्षित तथा व्यवस्थित गर्न विद्युतीय प्रणाली अवलम्बन गरी सूचना तथा तथ्याङ्क सहज प्राप्तिका लागि सहकारी तथा गरीबी सम्बन्धी सूचना प्रणाली स्थापना गरिने छ ।

१०. सहकारीलाई स्थानीय उत्पादनको बजारीकरण गर्ने मुख्य माध्यमको रूपमा विकास गरिनेछ । साथै सहकारी शाखालाई चुस्त दरुस्त तथा आधुनिक प्रविधिमैत्री बनाईनेछ ।
११. सहकारी संस्थाहरूको एकिकरण तथा सञ्जाल गठनको कार्यलाई प्रथमिकता साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।

भूमिसुधार नीति

१. नगरपालिकाभित्रको जमीनको अधिकतम उपयोगका लागि छुट्टै भू-उपयोग नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२. नगरक्षेत्रभित्रका सरकारी तथा निजी जग्गाहरूको अभिलेखलाई विद्युतीकरण (डिजिटलाइज्ड) गरिनेछ ।
३. नगरक्षेत्रभित्रका पर्ति जग्गाको अभिलेख तयार गरी अद्यावधिक गरिनेछ ।
४. नगरक्षेत्रमा सरकारी स्वामित्वमा रहेका जग्गा जमीनमा भएको अतिक्रमण बन्द गर्ने तथा अनधिकृत रूपमा निर्माण गरिएका भौतिक संरचना हटाइनेछ ।
५. सुकुम्वासी र भूमिहीनको पुनःस्थापनाका लागि विशेष प्याकेजको पहल गरिनेछ ।
६. भूमि प्रशासन सम्बन्धी सम्पूर्ण सेवालाई सरलीकृत, सूचना प्रणालीमा आधारित गराई एकद्वार प्रणालीबाट प्रवाह गर्न पहल गरिनेछ ।
७. नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सार्वजनिक पर्ति जग्गा, राजकुलो, पाटीपौवा, धाराकुवा, सडक, मन्दिर, सामुदायिक भवन, सामुदायिक विद्यालय, कलेज लगायतका सार्वजनिक सम्पतिको लगत राख्ने र नकसाङ्कन गर्ने तथा तिनीहरूको संरक्षणका लागि नगरस्तरीय समिति गठन गरी त्यस्ता स्थानहरूमा पार्क निर्माण लगायतका विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ । सार्वजनिक सम्पति अतिक्रमण गर्ने र हानी नोक्सानी पुर्याउने व्यक्ति वा संघ-संस्थालाई कानुनी कारबाहीको दायरामा ल्याइनेछ ।
८. आवादी जग्गालाई बाँझो राख्नो परम्पराको अन्त्यका लागि कानून निर्माण गरिनेछ ।
९. नेपाल सरकारले आगामी आ.व. २०७७/०७८ मा आफु मातहत रहेका विभिन्न मालपोत कार्यालयहरूलाई स्थानीय तहमा हस्तान्तरण गर्ने कार्य योजना रहेकोले यस नगरपालिकाको भूगोल अन्तर्गतका क्षेत्र समेटी मालपोत कार्यालय ल्याउन पहल गरी आवश्यक कार्य योजना बनाई अघि वढाईनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

खेलकुद

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउं कागेश्वरी मनोहरा

१. खेलकुद क्षेत्रको बृहत्तर विकास र विस्तारका लागि एक वडा एक खेलमैदानको नीति लिइने छ । साथै फुटसल निर्माणलाई समेत अगाडी वढाईनेछ ।
२. नगरपालिकामा राष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने खेलाडीको उत्पादन गर्न आवश्यक पहलकदमी लिइनेछ ।
३. स्वस्थ, सक्षम र अनुशासित नागरिक तयार गर्न खेलकुद तथा खेलाडीमा योजनावद्ध लगानी गर्ने र खेलकुदलाई अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा राष्ट्रिय सम्मान अभिवृद्धि गर्ने माध्यमको रूपमा विकास गर्न नगरस्तरीय मेयर कप फुटवल र अन्तर नगरस्तरीय क्रिकेट प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिंदै अन्य खेलकुद कार्यक्रम तथा वडा र नगरस्तरीय खेलकुद मैदान समेतको पूर्वाधार तयार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४. राज्य निर्माणको महत्वपूर्ण जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने युवा वर्गको शिक्षा र स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू साथै खेलकुद र रोजगारी सिर्जनामा सहयोग गरिने कार्यक्रम युवा मार्फत सञ्चारलन गर्नुका साथै युवा नेतृत्व विकास र विकास निर्माणका कार्यमा युवाहरूको सक्रिय सहभागितालाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ । युवा स्वरोजगारको कार्यविधि बनाई वित्तीय संस्थाको सहकार्यमा लगानीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. युवा तथा खेलकुदका कार्यक्रममा क्लब र सामुदायिक संघ-संस्थालाई सक्रिय र जिम्मेवार बनाई नगरको समग्र विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउने युवाहरूको श्रम, सिप, योग्यता, क्षमता र विज्ञतालाई सम्मान गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६. यस नगरपालिकालाई आधुनिक सुविधा सम्पन्न खेलकुद शहर (Sport City)को रूपमा विकास गर्न दीर्घकालीन योजना बनाइनेछ ।
७. नगरभित्र रहेको थली चौर र मूलपानी चौरलाई स्तर वृद्धि गरी नमुना खेलकुद मैदान बनाउने कार्य यसै वर्ष सम्पन्न गरिनेछ ।
८. खेलकुदको प्रवर्द्धनका लागि खेलक्षेत्रसँग सम्बन्धित विभिन्न निकायसँगको समन्वय तथा साझेदारीमा समय समयमा खेलकुद प्रतियोगितात्मक कार्यक्रम, साहसिक खेलका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने तथा सहभागिता जनाइनेछ ।
९. नगरक्षेत्रका शिक्षालयहरूलाई खेलकुद पूर्वाधार निर्माणका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१०. नगर खेलकुद विकास समितिलाई प्रवर्द्धन सवलीकरण गर्दै खेलकुदका विभिन्न वर्गका (महिला, अंपाग, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक) खेलाडीहरूको रोष्टर तयार गरिनेछ ।
११. उपत्यकाभित्रका सवै न.पा. सँग समन्वय गरी राष्ट्रियस्तरको क्रिकेट प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

१. नगरपालिकालाई सन् २०२० भित्रमा नै पूर्ण सरसफाई क्षेत्र घोषणा गर्ने उद्देश्यका साथ घरबाट निस्कने ढल व्यवस्थापन सहितको पूर्ण सरसफाई क्षेत्र घोषणा गरिनेछ ।
२. नगरवासीहरूको सु-स्वास्थ्यका लागि स्वच्छ र सफा वातावरण कायम गर्न स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना जगाउने कार्यलाई प्रोत्साहित गरिनुका साथै उक्त कार्यमा टोल विकास संस्थालाई समेत सक्रिय बनाइनेछ । आ.व. २०७४।०७५ भित्र पूर्ण खोप र खुल्ला दिशामुक्त (ODF) नगरपालिका घोषणा सम्पन्न गरीएकाले नियमित अनुगमनको साथै सबै वडाहरूमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्दै POST ODF को कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइने छ ।
३. स्वच्छ एवं आधारभूत गुणस्तरीय खानेपानीको आपूर्तिलाई व्यवस्थित गर्न पुराना खानेपानी योजनाहरूको दिगो संरक्षण एवं निर्माणाधीन योजना समयमै सम्पन्न गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
४. आगामी पाँच वर्षभित्र सम्पन्न गर्ने गरी नगरका सबै घरधुरीमा स्वच्छ र सफा खानेपानी उपलब्ध गराउने अभियान ठोस रूपमा सञ्चालन गरिने छ । संचालित खानेपानी योजनाहरूको सञ्चालन र मर्मत संभार दक्षता वृद्धि गर्दै आधारभूत खानेपानी सेवाको सुनिश्चितता गर्ने र खानेपानी सेवा नपुगेका वस्तीहरूमा खानेपानी सेवा पुर्याउन पहलकदमी गरिनेछ ।
५. खानेपानी तथा सरसफाई सुविधामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्न बालमैत्री, लैंगिक, अपांगमैत्री र वातावरण अनुकूल खालका संरचनाहरू बनाई सामाजिक समावेशीकरण र दिगो विकासमा जोड दिइने छ ।
६. खानेपानी मुहान संरक्षण गर्न र स्वच्छ राख्न स्थानीय समुदायलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।
७. स्वच्छ र शुद्ध खानेपानीको सहज आपूर्ति व्यवस्थाका लागि सरकारी तथा गैह्रसरकारी एवं निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा खानेपानी योजना सञ्चालन गरिनेछ ।
८. स्वच्छ, सफा, हराभरा नगरपालिका निर्माण अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ । टोलसुधार समिति, निजी क्षेत्र र गैह्रसरकारी क्षेत्रसँगको सहकार्य र सहभागितामा फोहोरमैला व्यवस्थापन गरी फोहोरलाई मोहोर बनाउने अभियान अन्तर्गत फोहोरवाट कम्पोष्ट मल बनाउने कार्यलाई अघि बढाइनेछ साथै नगरक्षेत्रको फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि यसै वर्ष फोहोरमैला विसर्जनस्थलको व्यवस्था गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
९. नगरक्षेत्रभित्र छाडा चौपाया (कुकुर, गाईवस्तु) लाई नियन्त्रण गरिने छ ।
१०. के.यु.के.एल.ले काठमाडौं उपत्यकामा वितरण गर्ने खानेपानीको मूलश्रोत कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका तथा गोकर्णेश्वर नगरपालिकाभित्र रहेको शिवपुरी जलाधारबाट प्राप्त हुने पानी भएकोले उक्त संस्थामा यस नगरपालिकाको शेयर लगानी वृद्धि गरी प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी व्यवस्थित गर्ने कार्यमा के.यु.के.एल।सँगको सहकार्यलाई थप

विस्तार गरिनेछ । साथै वडा नं. ६ र ७ मा खानेपानीको वैकल्पिक श्रोत नभएको हुँदा खानेपानी वितरणको लागि योजनामा समावेश गर्न पहल गरिने छ ।

११. बढ्दो शहरीकरण र वस्ती विकाससँगै ढलको व्यवस्थापन यस नगरपालिकाभित्रको मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ । यस क्रममा नगरक्षेत्रभित्रका बस्तीमा क्रमिक रूपमा ढल निकासको कार्यक्रमलाई शहरी विकास मन्त्रालय, अन्तर्गतका निकाय र स्थानीय उपभोक्ताको सहकार्यमा सञ्चालनमा ल्याउन जोड दिइनेछ। निर्माण भएका ढलहरूको निष्काशित पानीलाई शुद्धीकरण गर्न एकसँगै समन्वय गरि Treatment Plant को व्यवस्था गरिनेछ ।
१२. नगरपालिकाभित्र संचालनमा रहेका खानेपानी व्यवस्थापन समितिहरूलाई व्यवस्थित ढंगले संचालन गर्नको लागि नगरस्तरिय खानेपानी बोर्ड गठन गरिनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

सामाजिक सुरक्षा तथा ग्रामीण गरीबी न्यूनीकरण

१. नगरपालिकाबाट वितरण हुने सबै प्रकारका सामाजिक सुरक्षा भत्ताको सहज प्राप्तिका लागि घरदैलोमा सेवा पुर्याउने नीति लिइनेछ ।
२. सामाजिक सुरक्षा लाभग्राहीहरूको तथ्यांक अभिलेखीकरणलाई भरपर्दो, विश्वसनीय र चुस्तदुरुस्त बनाउन अनलाईन सफ्टवेयर प्रयोगको प्रभावकारिता बढाइने छ ।
३. गरिबी न्यूनीकरणका लागि तथ्यांक संकलन, विश्लेषणको कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
४. विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकायबाट सञ्चालित गरीबी निवारण सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको समन्वय गर्दै अनुगमन र निरीक्षणको कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
५. गरिबीको रेखामुनि रहेका परिवारहरूको आय आर्जनमा अभिवृद्धि गर्न कृषि तथा पशुपालनमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६. नगरपालिका गरीबी अनुगमन सूचना प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
७. बृद्ध, असहाय, एकल महिला, फरक क्षमता भएका नागरिक र बालबालिकाको हितमा सामाजिक सुधार एवं कल्याणकारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
८. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली सुदृढीकरण आयोजनालाई निरन्तरता दिइनेछ सोको लागि राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जिकरण विभागसँग समन्वय गरिनेछ ।

९. सामाजिक सुरक्षा भत्ताका लाभग्राहीहरूको सुची अद्यावधिक गर्दै परिमार्जित नियमावली एवं निर्देशिका अनुरूप सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण र व्यवस्थापनमा वस्तुनिष्ठता कार्य गर्न एम, आई, एस, अपरेटर र फिल्ड सहायक लगायतका कर्मचारीलाई पूर्ण रूपमा परिचालन गरिनेछ ।
१०. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणमा गुनासो सुनुवाई संयन्त्र स्थापना गरी समाजमा जोखिममा रहेका वर्गलाई स्थानीय सरकारको संरक्षकत्वको प्रत्याभूत गरिनेछ ।
११. विगतका विभिन्न तहका सरकारका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू माफत समुदायस्तरका समुहहरूलाई उपलब्ध गराईएको पूँजी रकम र वचतको अद्यावधिक गरी उक्त रकम रोजगारी सिर्जना, आयआर्जन र उत्पादनमूलक कार्यमा परिचालन गर्ने विषयलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

महिला विकास

१. लैङ्गिक समविकासको अवधारणालाई जोड दिँदै नगरक्षेत्रभित्रका गैह्रसरकारी संघ संस्था, सहकारी, विद्यालयजस्ता निकायहरूमा रहने समिति, संचालक वा व्यवस्थापन समिति एवं नगरपालिकाबाट पूर्वाधार सामाजिक क्षेत्रमा गरिने विकास निर्माण कार्यका लागि गठन हुने उपभोक्ता समिति वा निर्माण समितिमा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिला सहभागिता रहने नीतिलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
२. महिला विकास कार्यक्रमलाई महिलाको आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक लगायत सर्वाङ्गीण विकासमा टेवा पुग्ने गरी तालिम, सिपमूलक प्रशिक्षण, अध्ययन, अन्तरक्रिया, गोष्ठी, लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यस्ता कार्यक्रम सञ्चालनका लागि महिला समूह तथा महिलासँग सम्बन्धित संघ संस्थाहरूसँगको सहकार्य र साझेदारीमा जोड दिइनेछ ।
३. विपन्न तथा पिछडिएका वर्गका महिलाहरूलाई लक्षित गरी उद्यमशिलता, सशक्तीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । महिलाहरूको सीप तथा क्षमता विकासमा सहयोग पुग्ने कार्यक्रम वडास्तरबाट सञ्चालन गरिनेछ ।
४. महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा शोषण तथा विभेद र बहिष्करण विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरी तिनको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि कानुनी उपचार प्रणालीलाई सहज छिटो र सबैका लागि पहुँच योग्य बनाउन पहल गरिनेछ ।
५. लैङ्गिक विभेदलाई न्यूनीकरण गर्दै महिलाहरूको मूलप्रवाहीकरणमा जोड दिई लैङ्गिक समतापूर्ण समाज निर्माणको लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।
६. एकल महिलाहरूलाई स्वावलम्बी र सम्मानयुक्त बन्ने वातावरण सिर्जना गर्न आय आर्जन, सीप विकास र क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालनमा जोड दिइनेछ ।

७. महिला, दलित, आदिवासी जनजाती लगायत लक्षित वर्गका नगरस्तरीय समितिहरू गठन गरी त्यस्ता वर्गको लागि योजना छनोट, कार्यान्वयन र अनुगमन मुल्याङ्कन गर्दा तत् तत् समितिको सिफारिस तथा सहभागितालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
८. एकल महिला जसको निज बाहेक अन्य कोहि संरक्षक परिवार नभएको, एकल महिला निजको संरक्षणमा नाबालक बाल बच्चा मात्र रहेछन भने त्यस्तो महिलाले निजका नाउमा नक्सा पास गरि घर निर्माण गरेमा उक्त घर १००० व.फि. सम्मको भए त्यसमा लाग्ने दस्तुरमा ५०% सम्म छुट दिने नीति लिइनेछ ।
९. नेपाल सरकारले संचालन गर्ने सबै किशिमका हिंसा र दुर्व्यवहार विरुद्धका अभियानमा सहकार्य गरिनेछ ।
१०. महिला हिंसा, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार लगायतका जोखिम कम गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम निरन्तर गर्ने, लैङ्गिक विभेद तथा सबै प्रकारका कुरीति तथा कुसंस्कारको अन्त्यका लागि सामाजिक रुपान्तरणको अभियानमूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
११. महिला उद्यमशिलता सहजिकरण केन्द्र स्थापना गरी महिला उद्यमशिलता कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१२. श्रमिक महिलाहरूको ज्यालामा समानता कायम गरी लैङ्गिक समानता एवं पारिश्रमिकमा भेदभावरहितता सुनिश्चितता कायम गरिनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

बालबालिका

१. बालबालिकाको शिक्षा, स्वास्थ्यमा ध्यान दिंदै उनीहरूको शोषण विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि हुने कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै बालबालिकालाई अनिवार्य रुपमा विद्यालय जाने वातावरण तयार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. बाल शिक्षा, स्वास्थ्य, बाल सहभागिता, बाल संरक्षण, बाल अधिकार लगायतका विषयमा बालबालिका लक्षित विभिन्न शैक्षिक संघ-संस्था, सामुदायिक संघ-संस्था तथा गैर सरकारी संघ-संस्थासँगको सहकार्य र समन्वयमा विविध कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३. “बालश्रममुक्त नगरपालिका, उत्तरदायी श्रमिक र जिम्मेवार व्यवसायी” भन्ने नाराका साथ उद्योगी, व्यापारी एवं व्यवसायीहरूको सहकार्यमा वाणिज्य क्षेत्रको विकास गरिने छ ।
४. नगरक्षेत्रका बालबालिकाको क्षमता अभिवृद्धिका लागि नेतृत्व विकास तालिम, सडक नाटक जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५. नगरक्षेत्रका सार्वजनिक जग्गामा सार्वजनिक निजी साझेदारी अन्तर्गत बाल बगैँचा र बालउद्यानहरूको निर्माण गरिनेछ ।
६. प्रत्येक वडामा कम्तीमा एउटा र नगरपालिकास्तरमा नगर बालसञ्जाल गठन गरी बालबालिकामा अन्तरनिहित प्रतिभाको प्रस्फुटन गराउनुका साथै बालमैत्री नगरको रूपमा विकसित गराउने लक्ष्य राखिनेछ ।
७. बालबालिका सम्बन्धी नीति तथा योजना तर्जुमा प्रक्रियामा नगरपालिकाको बाल संजालका पदाधिकारी तथा बालबालिकाका क्षेत्रमा क्रियाशील संघसंस्थाहरूलाई सहभागी गराउने नीति लिइनेछ ।
८. नगरस्तरीय र वडास्तरीय बाल संरक्षण समिति गठन गरी सोको प्रभावकारी परिचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९. बाल संरक्षण गृहहरूको सुदृढिकरण अभिलेखीकरण र सवलीकरण गरी नियमन गर्दै संरक्षणको सुनिश्चितता दिइनेछ ।
१०. सन २०३० सम्म बालविवाह उन्मुलन गर्ने रणनीति २०७२ अनुरूप उपयुक्त कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
११. रुको निवारण कोष स्थापना गरी हिंसा पीडित तथा बेबारिसे सडक बालबालिकाहरूको राहत, उध्दार तथा पुनरस्थापना गराइनेछ ।

अपाङ्गता भएका व्यक्ति

१. नगरक्षेत्रमा रहेका फरक क्षमता भएका ब्यक्तिहरूको लगत संकलन, अपेक्षा पहिचानका लागि सूचना तथा तथ्याङ्क संकलन गरी उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२. नगरक्षेत्रभित्र निर्माण गर्ने सरकारी, गैह्र सरकारी निकाय तथा संघ संस्थाका भवन अपाङ्गमैत्री बनाउन पहल गरिनेछ ।
३. नगरक्षेत्रका 'क' वर्गका अपाङ्ग व्यक्तिको स्वास्थ्य वीमा नगरपालिकाले गर्ने र स्वास्थ्य उपचारमा विशेष छूटका लागि पहल गरिनेछ ।
४. अपाङ्गता भएका नागरिकहरूको जीवनयापनको सहजताको लागि अपाङ्गताको प्रकृति अनुसार सिपमूलक र व्यवसायिक तालिम प्रदान गरी रोजगारीका अवसरहरूमा पहुँच विस्तार तथा आत्मनिर्भर बनाउने कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
५. अपाङ्गहरूका लागि सरकारी तथा गैह्रसरकारी तवरबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरूलाई एकीकृत गरी नियमित अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ ।
६. आफ्नो हेरचाह आफै गर्न नसक्ने वा श्रम गर्न नसक्ने अशक्त, असहाय, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, महिला, बालबालिकाहरूको पहिचान गरी उनीहरूको मर्यादित

जीवनयापन एवं संरक्षणका लागि लक्षितवर्ग संरक्षण कोष निर्माण तथा परिचालन गर्ने र सरकारबाट प्रदत्त सेवाहरुमा सहज पहुँचको विकास गरिनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

दलित, आदिवासी जनजाति तथा अल्पसंख्यक वर्गको उत्थान

१. जनजातिहरुको भाषा, लिपि र संस्कृतिको जगेर्ना गर्दै आदिवासी जनजाति हकहित संरक्षण र प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
२. छुवाछुत तथा जातीय भेदभावलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि चेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । नगरपालिकाभित्र दलितले परम्परागत रुपमा गर्दै आइरहेको पेसाको निरन्तरता, आधुनिकीकरण एवं स्वरोजगारमूलक तथा सिपमूलक कार्यक्रमको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
३. नगरपालिकाभित्र हुने विभिन्न अवसरहरुमा समावेशी आरक्षणलाई आत्मसात गरी लागू गरिनेछ ।
४. अल्पसंख्यक तथा पिछडा वर्गको पहिचान र अभिलेखीकरण गरी उत्थानका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
५. नगरक्षेत्रभित्र रहेका अल्पसंख्यक समुदायको पहिचान गरी तिनको मूल प्रवाहीकरणका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६. अल्पसंख्यक तथा विपन्न वर्गलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नमा विशेष जोड दिइनेछ ।
७. यस नगरपालिकाका गरिब तथा विपन्न समुदायको उत्थानको लागि नगर गरीबी स्तरीकरणको तथ्यांक तथा तथ्यांक विभागको सूचना अनुरूप गरिबी निवारण कार्यक्रम ल्याउन सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गरिनेछ ।
८. समाजमा कोही वहिस्कृत नहोउन, सबै बिस्थापित आश्रयहिन मानसिक सन्तुलन गुमाएका वा संरक्षण विहिन भएका वर्गलाई सडक मानवमुक्त गर्दै आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
९. लैङ्गिक समानताको लागि लक्षितवर्ग केन्द्रित आर्थिक शसक्तिकरण (जीविकोपार्जन, स्वरोजगार, रोजगारमूलक) कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

ज्येष्ठ नागरिक

१. ज्येष्ठ नागरिकको अनुभव र सीपलाई सामाजिक तथा आर्थिक विकासको कार्यमा उपयोग गर्न ज्येष्ठ नागरिक अक्षय कोषलाई निरन्तरता दिँदै सामाजिक सुरक्षा र निःशुल्क औषधि वितरणको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२. ज्येष्ठ नागरिक प्रतिको सम्मान र सकारात्मक भावनाको अभिवृद्धि गराउन समुदाय स्तरसम्म सरकारी तथा गैहसरकारी संस्थाको समन्वयमा सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । समाजमा विशिष्ठ योगदान पुर्याउने ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गर्ने परिपाटीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३. ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई संरक्षणको आवश्यकता वमोजिम उनिहरूको मर्यादित जीवन कायम गर्नको लागि ज्येष्ठ नागरिक विश्राम केन्द्र, दिवासेवा केन्द्र, आवास गृह निर्माण, परिचालन तथा व्यवस्थापनको लागि आपश्यक कार्यक्रम निर्माण गरिनेछ ।
४. महिला, अपागंता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धि समाजकल्याण, संरक्षण एवं सशक्तिकरण सम्बन्धि एकिकृत र परिमाणमूखी लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५. ज्येष्ठ नागरिकका ज्ञान, शिप र अनुभवलाई नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

युवा, श्रम तथा रोजगारी

१. बढ्दो शैक्षिक बेरोजगारको संख्या घटाउन प्रयोगात्मक तथा व्यवसायिक प्राविधिक शिक्षामा जोड दिइने छ ।
२. नगरक्षेत्रका युवालाई कुक, प्लम्बिङ, वायरिङ लगायतका सिपमूलक तालिम दिई दक्ष, उद्यमशील र आत्मनिर्भर बनाउन जोड दिइनेछ ।
३. नगर क्षेत्रमा सञ्चालित संघ, प्रदेश तथा ठुला नगरस्तरीय आयोजनाहरूमा नगरपालिकाभित्रका युवालाई रोजगारमा प्राथमिकता दिन जोड दिइनेछ ।
४. प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रम मार्फत युवा लक्षित रोजगारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. कृषिमा आधारित उद्यमशिलता मार्फत मेयर विशेष रोजगार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. नगरक्षेत्रमा श्रमशोषणको अन्त्य तथा श्रमको आपूर्ति सुनिश्चितताका लागि न्यूनतम पारिश्रमिक निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्थाका साथै नियमन गरिनेछ ।

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

७. श्रमबजारमा भएको दक्ष कामदार अभावको परिपूर्तिका लागि सिपमूलक कामदारको उत्पादनको नीति लिइनेछ ।
८. नगरक्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका पेशा तथा व्यवसायमा लगाउने कामदारको करार र सेवा सुविधा निर्धारणको लागि कडाइका साथ नियमन तथा अनुगमन गरिनेछ ।
९. रोजगारमा महिला सुरक्षाको सुनिश्चितताको लागि पहल गरिनेछ ।
१०. निकृष्ट प्रकृतिका बालश्रमको अन्त्य गर्नका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ साथै बालश्रम अन्त्यका लागि कडाइका साथ अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ ।
११. बाल श्रमिकको उद्धार र पुनःस्थापनाका लागि सम्बन्धित निकायसँग प्रभावकारी समन्वय गरिनेछ ।
१२. नगरपालिका भित्र असंगठित अवस्थामा रहेका श्रमिकहरुको लगत अध्यावधिक गरि श्रमिकसंग सम्बन्धित संघ संस्था र निकायसंग समन्वय गर्न नगरपालिकाबाट छुट्टै समिति गठन गरिनेछ । सो समितिको कार्य क्षेत्र कार्यविधिबाट व्यवस्थित गरी कार्य शुरु गरिनेछ ।
१३. अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय श्रम वजारमा कोभिड-१९को प्रकोपका कारण संकुचन आई रोजगारीको अवसरवाट वञ्चितमा परेका यूवाहरुलाई नगरपालिकाभित्र रोजगारी श्रृजनाहुने कार्यक्रम तय गरी स्थानीय अर्थतन्त्रको विकास गर्दै लगिनेछ ।
१४. नगरपालिकाभित्र सामुदायिक, औद्योगिक, व्यापारिक क्षेत्रमा हुने श्रमषोषण, यातना तथा हिंसाको अन्त्य गर्न अनुगमन संयन्त्रलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
१५. नगरपालिकाभित्र वसोवास गर्ने सुकुम्वासी, वदन्द प्रभावित विपद् वाट प्रभावित हिंसापिडित व्यक्तिको पहिचान गरी नीजहरुका आवश्यकता र मागको संवोधन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
१६. नगर अन्तरगतका स्नातकोत्तर गरेका बेरोजगार यूवाहरुको लगत राख्ने र योग्यता अनुरूप विकास निर्माण तथा शैक्षिक विकास कार्यमा परिचालन गरिनेछ ।
१७. नगरपालिका भित्र स्थायी वसोवास गर्ने विपन्न दलितले आफ्नो शिप अनुसारको सामुहिक घरेलु उद्योग व्यवसाय संचालन गरेमा त्यस्तो उद्योग व्यवसाय संचालनको प्रकृति हेरी अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

गैर सरकारी संघ संस्था

१. नगरपालिकाभित्र कार्यक्षेत्र बनाएर काम गर्ने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैहसरकारी संस्थाहरुलाई नगरपालिकाको छाताभित्र एकीकृत गरी कार्य गरिनेछ ।

२. नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमसँग मेल नखाने, कार्यक्रम सञ्चालनको पूर्व स्वीकृति नलिएका तथा नगरपालिकासँग समन्वय नगरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गै.स.स.लाई नगरक्षेत्रमा काम गर्न पूर्ण रुपमा रोक लगाइने छ । कुनै पनि गै.स।स। ले नयाँ योजना छनोट गर्दा वस्ती तथा वडास्तरबाट सिफारिस गरिएका योजनालाई उच्च प्राथमिकता दिनुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
३. गैह्रसरकारी र सामाजिक संघ संस्थाबाट माग भई आएका कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि लक्षित क्षेत्र समेट्न सक्ने प्रस्तावलाई पहिलो प्राथमिकता दिइने छ ।
४. नगरपालिकाको समग्र समृद्धि हासिल गर्नका लागि विकासका लागि हातेमालो अभियान सञ्चालन गरेर शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन, पूर्वाधार विकास र फोहोरमैला व्यवस्थापन लगायतका क्षेत्रहरूमा गैह्रसरकारी संस्थाको समन्वयलाई अगाडि बढाइने छ।
५. नगरपालिकालाई कार्यक्षेत्र बनाएका सबै गै.स.स.को तथ्यांक अद्यावधिक गरी दर्ता, नवीकरण एवं सिफारिसका लागि मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
६. गैह्रसरकारी संस्थाभित्र सुशासन कायम गराउँदै नियमित नियमन, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणका लागि नगरपालिकाभित्र छुट्टै इकाईको गठन गरिनेछ । नगरपालिकाको गतिविधिमा गैरसरकारी संस्थाहरूले पुर्याई रहेको योगदानलाई अझ व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउन प्रदेश तथा संघीय सरकारका विषयगत कार्यालयसँगको सहकार्यलाई अझ मजबुत बनाइनेछ।
७. नगरमा कार्यक्रम बिस्तार गर्ने गै.स.स.हरूले विकासको अवस्थामा पछाडि परेका वडा तथा वस्तीलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने नीति कार्यान्वयनमा कडाइ गरिनेछ ।
८. गै.स.स.बाट भएका कामको अनुगमन प्रबन्ध तथा प्रगति समीक्षा गर्न अनिवार्य गराइनेछ ।
९. अन्यत्र दर्ता भई बालगृह संचालन गर्ने गैह्र सरकारी संस्थालाई न.पा. भित्र अनिवार्यरुपमा दर्ता गरेर मात्र बालगृह संचालन गर्न दिइने छ ।
१०. नगरस्तरिय गैह्र सरकारी संस्था सल्लाहकार समिति गठन गरी गैह्र सरकारी संस्थाको परीचालन र नियमनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
११. कोभिड-१९ का कारण उत्पन्न असहज परिस्थिको सामना गर्न न.पा. भित्र कृयाशिल गैरसरकारी संस्थाहरूलाई परिपुरक भूमिकामा परिचालन गरिनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

भवन निर्माण

१. संघ, प्रदेश सरकार तथा जिल्ला समन्वय समिति काठमाडौंको सहकार्यमा नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
२. नगरपालिका तथा अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरू मध्ये आफ्नै भवन नभएका कार्यालयहरूको भवन निर्माण कार्य प्राथमिकतामा राखिनेछ । साथै जीर्ण अवस्थामा रहेका विद्यालय लगायतका अन्य भवनहरूको मर्मत कार्य गरिनेछ ।
३. नयाँ वडा कार्यालयहरू निर्माण गर्दा बहुउपयोगी भवन निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
४. सार्वजनिक पूर्वाधार तयार गर्दा वालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
५. विपद् वाट वित्तिय जोखिम कम गर्न घर वीमाको अवधारणा ल्याइनेछ ।

सडक-पुल

१. काठमाडौं उपत्यका नगर विकास प्राधिकरणले उपत्यकाभित्र तय गरेको वस्ती स्तरीय सडक, दुई वा दुई भन्दा बढी वडालाई जोड्ने सडक, यस नगरपालिकाको भौतिक पूर्वाधार विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका राख्ने सडक र राज्यले तोकेको राजमार्ग तथा सहायक मार्गको चौडाइलाई आधार मानी सडकहरूको सिमाङ्कन (Right Of Way) निर्धारण गरिनेछ । साथै त्यस्ता सडक छेउमा निर्माण हुने संरचनाको घर नक्सा पास गर्दा वस्ती विकास शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत निर्माण मापदण्ड २०७२, संशोधित २०७३ अनुसार यस नगरपालिकाको कार्यविधिमा आवश्यक संशोधन गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२. वागमती र महादेव खोला किनाराहरूमा ढल निकास सहितको कोरिडोर निर्माण गर्न पहल गर्दै नगरक्षेत्र भित्रका विभिन्न नगरस्तरीय सडकहरूलाई केन्द्रीयस्तर, प्रदेशस्तर तथा नगरस्तर बजेट तथा कार्यक्रम मार्फत क्रमशः कालोपत्रे र ढलान गर्दै जाने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ लागु गरिनेछ ।
३. नगर यातायात गुरुयोजनालाई पूर्णता दिँदै सडकको मापदण्ड तोकी सोही अनुरूप यातायात सेवा सञ्चालनको वातावरण निर्माण गरिनेछ । साथै काठमाडौं महानगरपालिका, गोकर्णेश्वर नगरपालिका र शंखरापुर नगरपालिकासँग सहकार्य गरी अन्तर नगरस्तरीय नगर बस सेवा सञ्चालन गरिनेछ ।
४. मुख्य सडक र सहायक सडक छेउमा निर्माण भएका घर कम्पाउण्डको पानी व्यवस्थित नगरी सोझै सडकमा छोड्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरी त्यस्ता कार्यलाई कानूनी दायरामा ल्याइनेछ ।
५. नगरपालिकाका सबै वडामा सडक सञ्जाल पुर्याइनेछ । साथै थप ग्रामीण/ वडावस्ती स्तरका सडकहरूको विस्तृत सर्वेक्षण कार्य गरिनेछ ।

६. आगामी आर्थिक वर्षभित्रमा सबै वडा र केन्द्रसम्म पक्की सडक सञ्जाल विस्तार गरिनेछ ।
७. नगरक्षेत्रभित्रका नदी तथा खहरेमा मोटरेवल पुल निर्माणको लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) तयार गरिनेछ ।
८. तिलगंगा-ताम्रगंगा सडकलाई कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिकासँग जोड्ने गरी निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघीय सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।
९. बाटो कालोपत्रे गर्न, ढलान गर्न र ब्लक छाप्न साथै ढल निकासको लागि ५०-५० लागत सहभागिताको कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइनेछ । साथै ८०-२० जनसहभागितामा आधारित कार्यक्रममा निरन्तरता दिइनेछ ।
१०. नगरपालिकाभित्रका सडक कालोपत्रे गर्दा निर्माण कार्य सम्पन्न भएपछि अनिवार्य रुपमा गुणस्तर परीक्षण गरेर मात्र भुक्तानी दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
११. आगामी वर्ष नगरपालिकाबाट विनियोजन भएका योजनामा ४% का दरले कन्टेन्जेन्सी कट्टा गरि सो रकम छुटै खातामा जम्मा गरि, जम्मा भएको रकमबाट प्राविधिक सेवामा खर्च गरिनेछ ।

पूर्वाधार तथा शहरी विकास

१. वडास्तरबाट छनोट भई सिफारिस भई आएका नगरस्तरका योजनाहरूलाई प्राथमिकता एवं सम्भाव्यता अध्ययन र लाभान्वित वर्गका आधारमा कार्यान्वयन गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
२. नगरस्तरीय योजना छनोट गर्दा दीर्घकालीन रुपमा प्रभाव पार्ने योजनाहरूलाई छनोट गरी कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
३. अल्पकालीन एवं दीर्घकालीन विकासका योजना छनोट एवं प्राथमिकीकरणमा आवधिक नगर विकास योजना तथा नगर विकास गुरुयोजनालाई आधार मानिनेछ ।
४. नगरपालिकाको सम्पूर्ण पक्षलाई समेटेर समग्र विकास र समृद्धिका लागि यसै वर्ष नगरविकास गुरुयोजना तयार गरिनेछ ।
५. नगर भू-उपयोग नक्सा तयार गरी सोही अनुसार नगरको बाटोको चौडाइ कायम गरिनेछ र मापदण्ड विपरित स्वीकृति नलिई निर्माण भएका पर्खाल र अवैध रुपमा निर्माण भएका संरचना हटाउने नीति लिइनेछ ।
६. नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने रु. ५ लाख भन्दा बढीका योजनाहरूमा अनिवार्य रुपमा आयोजना स्थलमा योजना सम्बन्धी जानकारीमूलक बोर्ड राख्न लगाइने छ।
७. राष्ट्रिय भवन संहिता २०६०, भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड २०७१, नगरपालिकाबाट तयार गरिएको वस्ती विकास तथा भवन निर्माण मापदण्ड २०७३, नक्सापास कार्यविधि

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

- २०७३, सहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धि आधारभूत मार्गदर्शन २०७२ लाई प्रभावकारी रूपमा लागू गरिनेछ । साथै यसमा समसामयिक सुधार गरिनेछ ।
८. आगामी आ.व. भित्र नगरपालिकाको भू-उपयोग नीतिसहित नगर विकास योजना तर्जुमा गरिनेछ ।
९. वस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मार्गदर्शन, २०७२ संशोधित २०७३ को आधारमा यस नगरपालिकाले लागू गरेको कार्यविधि आवश्यक संशोधन गरी २०६४ को मापदण्ड अगाडि निर्माण भएका, २०६४ को मापदण्डपछि निर्माण भएका र २०७२ को मापदण्डपछि निर्माण भएका संरचनाहरूलाई साविकमा नक्सा पास भएको, नभएको यकिन गरी फरक फरक प्रावधानको आधारमा व्यवस्थापन र नियमित गर्ने कार्यलाई २०७७ पौष मसान्तसम्मका लागि निरन्तरता दिइनेछ ।
१०. आवासीय र अस्थायी टहरा निर्माण स्वीकृत नगरी गरिने निर्माण कार्यलाई बन्देज गरिनेछ । साथै व्यवसायिक भवनको वर्गीकरण कार्यविधि व्यवस्था गरिनेछ ।
११. नगरपालिका भित्र नीजि क्षेत्रले जग्गा प्लानिङ्गको लागि नगरपालिकाको सिफारिसमा अधिकार प्राप्त निकायको स्वीकृति लिई कार्य सञ्चालनको लागि नगरपालिकाले निर्माण गरेको कार्यविधिको प्रक्रिया अवलम्बन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरी यस्ता कार्यबाट सार्वजनिक पर्ति जग्गा अतिक्रमण नहुने र वातावरणीय रूपमा असर नपर्ने तर्फ पूर्ण सतर्कता अपनाइनेछ ।
१२. नगरको नक्साङ्कन र व्यवस्थापनबाट सबै क्षेत्रमा एकरूपता ल्याउन मेट्रिक प्रणाली अनुसार घर नम्बर, वस्तीको नामाकरण, सडकको नामाकरण लगायतका कार्यलाई सबै वडामा क्रमशः विस्तार गरिनेछ ।
१३. व्यवस्थित शहरीकरणका लागि संघीय सरकारले अगाडि बढाएको नयाँ शहरको अवधारणालाई जोड दिन वागमती र महादेव खोला आसपास तथा अन्य सम्भाव्य क्षेत्रमा नगरपालिकाले निजी-सार्वजनिक साझेदारी कार्यक्रम अन्तर्गत आधुनिक सुविधा सम्पन्न तथा भूकम्प प्रतिरोधात्मक वस्ती विकासको कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
१४. घरको नक्सा पास गर्ने कार्यलाई नगरवासीमैत्री बनाई सहज र सरल तरिकाले सम्पन्न गराउने व्यवस्थाका लागि Help Desk लाई थप व्यवस्थित गरिनेछ।
१५. नगरपालिका बाहेक अन्य निकायबाट प्राप्त योजना कार्यान्वयन गर्दा नगरपालिका र उपभोक्ता समितिको लागत सहभागितामा पूर्वाधारका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ। सडक निर्माणमा ५०-५०, विद्युतीकरणमा ६०-४०, खानेपानी तथा सिंचाई आयोजनामा ७०-३० प्रतिशतको अनुपातमा आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१६. भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी प्रोफाइल तयार गरिनेछ ।

१७. इको पार्कका अलावा नगर क्षेत्रमा सुन्दर र व्यवस्थित पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन पार्कको निर्माणको लागि विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिनेछ ।
१८. यस नगरपालिकाबाट नगरपालिका घोषणा हुनु भन्दा अगाडि भएको मापदण्डलाई आधार मानी निर्माण भएका घर, नगरको मापदण्ड लागु भई सडक विस्तार गर्दा घर भत्केको अवस्थामा सो घरको मुआब्जा सरकारीस्तरबाटै उपलब्ध गराउन सम्बन्धित निकायमा नियमानुसार सिफारिस गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । साथै भूकम्प पीडितहरूको नक्सा पास सम्बन्धमा अंशियारभित्रका कुनै सदस्यका नाममा जग्गा धनी कायम भएको तर सो जग्गामा अंशियारले हक प्राप्त गर्ने जग्गा भएमा त्यस्तो जग्गामा जुन अंशियारले घर निर्माण गर्न लागेको छ उसैका नाममा नक्सा पास गर्दा हाल ठहरिए बमोजिमका अंशियारहरूले वडामा उपस्थित भई मञ्जुरीनामामा सहिछाप गरीदिएमा सम्बन्धित निवेदकका नाममा नक्सा पास हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१९. एकापरिवारमा रहेका कुनै अंशियारको नाममा रहेको घरजग्गा परिवारको विच अंशवण्डा भई कुनै अंशियारको नाममा कायम भएको वा दर्तावाला परलोक भई हकवालाको नाममा नामसारी भई आएको घरजग्गामा नगरपालिकाबाट पास भएको नक्सा नामसारी गर्दा कार्यालयबाट लाग्ने सेवा शुल्क बाहेक अन्य शुल्क नलाग्ने प्रकृया यसै आ.व. बाट लागु गरिनेछ । आगामी आ.ब.मा समेत निरन्तरता दिइने छ ।
२०. नगरपालिकाबाट सडक विस्तार तथा निर्माणका क्रममा कुनै जग्गा धनीको नाममा रहेको जग्गा सडक विस्तार हुनु अघि मापदण्डको क्षेत्रफल भएपनि सो सडक निर्माण पछि उक्त जग्गाको मापदण्ड नपुग भएपनि उक्त जग्गामा नक्सा पास गर्दा मापदण्डमा छुट दिइने नीति लिइने छ ।
२१. स्थानीय योजनाहरू नेपाल सरकारका योजनाहरूसँग नवाझिने तर परिपुरक हुनेगरी तर्जुमा गरिनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

सिंचाई तथा ऊर्जा

१. उज्यालो नगर कार्यक्रम अन्तर्गत नगर क्षेत्रका मुख्य सडकमा रात्रिकालीन समयमा पनि आवागमनलाई सहज पार्न सडक वतीको व्यवस्था गरिने कुरालाई योजनाका रूपमा अगाडि बढाइने छ ।
२. खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा विस्तार गर्न सिंचाई कुलाहरू मर्मत सम्भार तथा नयाँ योजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने कार्यमा विशेष सक्रियता अपनाइने छ ।
३. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको सहकार्यमा नगरपालिकाभित्र रहेका विद्युत लगायत अन्य वितरण लाईनका नाङ्गा तारको सट्टामा भूमिगत विद्युतीकरणको कार्यलाई प्राथमिकता साथ अगाडि बढाइने नीति क्रमशः अवलम्बन गरिदै लगिनेछ ।

सूचना तथा सञ्चार

१. एफ.एम. तथा पत्रपत्रिकाको सञ्चालन ईजाजत तथा नवीकरणको छुट्टै व्यवस्थित मापदण्ड बनाइने छ भने नविकरण कार्यका लागि व्यवस्थित योजना निर्माण गरिनेछ ।
२. प्रशासकीय सुशासन कायम गर्नका लागि कार्यालयवाट प्रदान गरिने सेवाहरु सूचना प्रविधि सञ्जालमा एकिकृत गराइनेछ । कागजविहीन शासन (Paperless governance) स्थापित गराइनेछ ।
३. कार्यालयवाट स्वीकृत गरिएका घरनक्साहरुलाई डिजिटिजेशन (Digitization) गरी सरोकारवालाहरु सवैको पहुँचलाई सुनिश्चित गरिनेछ । नयाँ स्वीकृत गरिने घर नक्सा स्वीकृत प्रणालीलाई पारदर्शी र सुगम्य बनाउन सफ्टवेयर प्रणालीमा आवद्ध गराइनेछ ।
४. नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) लाई स्वचालित प्रणालीमा (Automation) मा आवद्ध गराइनेछ ।

वन तथा वातावरण

१. नाङ्गो डाँडा तथा खाली क्षेत्रहरुमा वृक्षारोपण गरी नगरलाई हराभरा बनाइने छ भने नगरपालिकाले अवलम्बन गरेको "स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउं कागेश्वरी मनोहरा" अभियान अन्तर्गत डिभिजन वन कार्यालय तथा सामुदायिक वन र आम नागरिकसँगको समन्वय र साझेदारीमा "एक घर पाँच रुख" अभियान सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ । यसका अतिरिक्त वृक्षारोपण परिचय पत्र वितरणको नीति लिइनेछ ।
२. जनसहभागिताको माध्यमबाट सामुदायिक वनको संरक्षण, दिगो व्यवस्थापन तथा संस्थागत सुदृढीकरण गरिनेछ ।
३. आर्थिक रुपले महत्वपूर्ण र नगर यातायात गुरुयोजनामा परेका सडकहरुको निर्माण तथा मर्मत सम्भार गर्दा वातावरणीय ह्रास हुन नदिन वातावरणीय अनुकूलनका कार्यलाई सँगसँगै सञ्चालन गर्न विशेष ध्यान दिइने छ ।
४. नगरपालिकामा संचालित प्रदूषण गर्ने उद्योगलाई क्रमशः विस्थापित गर्ने र नयाँ स्थापनाको स्वीकृति नदिने नीति अख्तियार गर्दै पर्यावरणमा असर नपुग्ने ध्वनि तथा वातावरण प्रदूषण नगर्ने उद्योग स्थापनाका लागि प्राथमिकता दिंदै त्यस्ता उद्योगहरु स्थापन गर्न निश्चित क्षेत्र तोकी औद्योगिक ग्राम स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।

५. पर्यावरणीय महत्व बोकेका उपत्यकाका धार्मिक र ऐतिहासिक दुई प्रमुख नदीहरू बागमती र मनोहरा तथा सहायक खोला खहरेहरू छेउछाउमा प्रदूषणजन्य उद्योग तथा व्यवसाय सञ्चालन, ढल मिसाउने, अव्यवस्थित वस्ती विकास, बढ्दो जनसंख्या र भू-क्षय हुँदै जाने क्रम बढ्दै गएकोले त्यस्ता क्षेत्रमा स्वच्छता र सुन्दरता कायम राख्न प्रदूषण नियन्त्रण तथा नदी संरक्षण कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा विशेष प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ । यस कार्यमा अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समिति लगायतका विभिन्न राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय संघ-संस्थासँगको सहयोग र समन्वयलाई जोड दिइनेछ ।
६. पर्यावरणीय सन्तुलन एवं यस नगरपालिकालाई स्वच्छ, सफा हराभरा कायम राख्न स्थान उपलब्ध भएका वडाहरूमा वृक्षारोपण, बालउद्यान, वन उद्यान, **पोखरी, पार्क** निर्माणजस्ता वातावरणमैत्री कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ । यस क्रममा विषादीको प्रयोग र वन फडानीजस्ता कार्यलाई निरुत्साहित गर्न विशेष ध्यान दिइनेछ । यस्ता कार्यमा विभिन्न संघ-संस्थाको सक्रिय सहभागितामा जोड दिइनेछ । साथै ४ फिट भन्दा ठुला विरुवा रोप्ने कार्यलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
७. माटो, ढुङ्गा, वालुवा र गिट्टीजस्ता खनिजजन्य, प्रकृतिजन्य उद्योग सञ्चालनका लागि नगरपालिकाले कार्यविधि तयार गरी सोही कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन अनुमति दिइनेछ ।
८. नगरपालिका क्षेत्रभित्रका खुला क्षेत्र, सरकारी तथा गैर सरकारी संघसंस्था, विद्यालय, विश्व विद्यालयको कार्यालय परिसर, नदी किनार, सडक किनार, सार्वजनिक जग्गा, पर्ति तथा नदी उकासका स्थलहरूमा वृक्षारोपण गरी हरित नगरको रूपमा विकास गरिने छ ।
९. वातावरणीय सरसफाईको लागि प्लाष्टिक मुक्त क्षेत्र घोषणाको लागि आवश्यक कार्य अघि बढाइनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

फोहोरमैला व्यवस्थापन

१. फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न छुट्टै फोहोरमैला व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरिनेछ । गोकर्णेश्वर र शंखरापुर नगरपालिकासँग सहकार्य गरी फोहोरमैलाको दीर्घकालीन व्यवस्थापनको लागि काठमाडौं उपत्यका एकीकृत फोहोरमैला व्यवस्थापन आयोजनासँग सहकार्य गर्ने गरी विगतमा भएको निर्णय कार्यान्वयनको प्रगति अवस्था, कार्ययोजना र नगरपालिकाको तुलनात्मक

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

लाभसमेत अध्ययन गरी आवश्यक भएमा साविकको नीति पुनरावलोकन गर्दै फोहोरमैला व्यवस्थापनको वैकल्पिक उपायसमेत अवलम्बन गरिनेछ ।

२. फोहोरमैला व्यवस्थापन यस नगरपालिकाको प्रमुख वातावरणीय समस्याका रूपमा रहेकोले नदीमा ढल मिसाउने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ । फोहोरमैलाको उत्पादनमा कमी(Reduce), प्रशोधन (Recycle) र पुनःप्रयोग (Reuse) लगायतका कार्यलाई टोल र वडादेखि नै प्रोत्साहित गरी वैज्ञानिक र व्यवस्थित फोहोरमैला सङ्कलन र व्यवस्थापनको कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ । यस कार्यमा टोल विकास समिति, महिला समूह लगायत सामाजिक संघ-संस्थाको सहभागिता र सक्रियतालाई प्रोत्साहित गरिनेछ । साथै फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि नगरस्तरीय योजना तय गरी उपयुक्त स्थानमा फोहोर सङ्कलन केन्द्रको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
३. नगरपालिका क्षेत्रभित्र अब बन्ने घर तथा भवनहरूको शौचालय, सकपिट र वाथरुमको संरचना तोकिएको मापदण्ड भएकोलाई मात्र नक्सा पास गरिनेछ ।
४. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट निस्कने चिकित्साजन्य फोहोरमैला वैज्ञानिक ढंगले व्यवस्थापन गर्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ । साथै विद्यमान कानूनी व्यवस्थाको कडाइकासाथ परिपालना गराउन नियमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

जलस्रोत तथा भू संरक्षण-

१. नगर क्षेत्रभित्रका पानीका श्रोतहरू पहिचान गरी संरक्षण गरिनेछ । एकीकृत खानेपानी योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नगर स्तरीय गुरुयोजना निर्माणको कार्य अघि बढाइनेछ ।
२. नगरपालिकाभित्र स्वच्छ सफा पिउनयोग्य खानेपानीलाई सबै नगरवासीको न्यूनतम आवश्यकता बमोजिम पुर्याउने हाल सञ्चालनमा भएका खानेपानीका योजनाहरू डाँछी भद्रबास खानेपानी योजना, भैमाल खानेपानी योजना र आलापोट र गांगलफेदीका साना श्रोतहरूको समेत व्यवस्थापन, पाईप लाइनको मर्मत तथा सुधार र वितरण व्यवस्थापनको कार्यलाई आगामी आ.व. २०७७/०७८ मा पनि निरन्तरता दिइनेछ । काँडाघारी खानेपानी योजनालाई यस वर्ष सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

विपद् / प्रकोप व्यवस्थापन

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

१. नगर क्षेत्रभित्र आगलागीका घटनाहरूको नियन्त्रणको लागि दमकल, जनशक्ति व्यवस्था तथा अग्नि नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिने छ ।
२. नयाँ बन्ने घर तथा भवनहरू को लागि भूकम्प प्रतिरोधात्मक डिजाइनको नक्सा पास गर्ने कुरालाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।
३. बाढी पहिरोको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि प्रदेश र संघीय सरकारका निकाय तथा गैह्रसरकारी निकायसँग समन्वय गरी विशेष कार्यक्रम लागू गरिने छ ।
४. नगरपालिकामा विपद्मान परेका व्यक्ति परिवारलाई राहत दिन विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरिनेछ । विपद्मा परेका नगरवासीहरूलाई तत्काल उद्धार तथा राहत सामाग्री वितरण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
५. नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन नीति, योजना एवं रणनीति तयार गरिनेछ।
६. नगरपालिका तथा वडा स्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिहरूको क्षमता तथा विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा कार्यमा सहजीकरण गरिनेछ ।
७. नगरपालिकामा रहेको विपद् व्यवस्थापन कोष तथा विपद् न्यूनीकरणमा संलग्न साझेदार संस्थाहरूको सहयोगमा प्रकोप उद्धार सामग्रीहरू खरिद तथा प्रकोप न्यूनीकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
८. नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी रणनीति तथा योजना तयार गरी भूकम्प, बाढी, पहिरो तथा आगलागीजस्ता विपद्हरू न्यूनीकरण तथा तिनबाट हुन सक्ने जनधनको क्षतिबाट बचाउन नागरिक सचेतनाका कार्यक्रम सञ्चालन गरीनुका साथै नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन ऐन बमोजिमको छुटै कोष बनाई कार्यविधि मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
९. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका पेट्रोल पम्प तथा ग्याँस स्टेशनहरूबाट सर्वसाधारणमा पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि जोखिमयुक्त अवस्थामा रहेका पेट्रोल पम्प तथा ग्याँस स्टोरहरूलाई सुरक्षित बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ । सो कार्यको लागि सरोकारवालाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
१०. बाढी, पहिरो, भूक्षयजस्ता प्रकोपबाट वर्षेनी हुने गरेको धन जनको क्षति न्यूनीकरणका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकार र साझेदार संस्थाहरू बीच समन्वय गरी संरक्षणका कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइनेछ ।
११. बिश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोरोना भाईरसका कारण यस न.पा. लाई सुरक्षित राख्नको लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरी प्रकोप नियन्त्रणका लागि विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१२. हाल विश्वव्यापी रुपमा आक्रान्त पारेको कोभिड-१९ जस्ता महामारीको प्रकोपबाट आईपर्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्नको लागि नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन र विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण तथा खोज उद्धारको लागि तालिम र सामाग्रीको लागी वजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

१३. काभिड १९ को प्रकोपका कारण नगर क्षेत्रमा खाद्य संकट उत्पन्न हुन नदिन नगर क्षेत्रलाई लक्षित गरी खाद्य बैंकको अवधारणालाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । नगर क्षेत्रमा भएको उत्पादनलाई नगरमा उपयोग गर्ने वडागत रणनीति तय गरिनेछ।
१४. खाद्य बैंकको स्थापना कृषि सहकारी तथा निजी क्षेत्रको सहकार्यमा नगरपालिकाबाट लागत साझेदारीका लागि लगानी गर्ने नीति लिइनेछ। यस्तो खाद्य बैंकमा नगर क्षेत्रमा उत्पादन भएको खाद्य सामाग्री सकलन गरी खरिद गर्ने, स्वदेश वा विदेशबाट आयात गरिएको खाद्यन्न खरिद गरी जगेडा राख्ने र वडागत घर परिवार लगतको आधारमा विक्री वितरण गर्ने ब्यवस्था मिलाइनेछ।
१५. नगर क्षेत्रका खाद्यान्न गोदाम तथा स्टोरहरूको वडागत रूपमा अनुगमन गरी खाद्य सामाग्रीहरूको अवस्थाको निरीक्षण गरिनेछ । नगर क्षेत्रमा खाद्यान्नको सहज उपलब्ध हुने ब्यवस्था मिलाउनुका साथै अस्वभाविक मूल्य बृद्धि र काला बजारी नियन्त्रणका लागि नगरपालिकाबाट नियमित बजार अनुगमन गर्नुको साथै खाद्य आपूर्ति व्यवस्थालाई नियमन गरिनेछ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

भूकम्प पछिको पुननिर्माण:

१. भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त भएका नगरक्षेत्रका ऐतिहासिक धार्मिक तथा पुरातात्विक सम्पदाहरूको पुननिर्माणका लागि विशेष पहल गरिनेछ ।
२. नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा एकीकृत नमुना वस्ती विकासको कार्यलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
३. संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारले तय गरेको मापदण्ड, निर्देशन र कार्यक्रमको आधारमा नगरपालिका क्षेत्रभित्र भूकम्प पछिको पुनःनिर्माण र एकीकृत पुनःलाभ कार्यक्रमसँग समन्वय र सहकार्य गर्दै कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४. भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त यस नगरपालिकाभित्रका स्थानीय वासिन्दाहरूले राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरणबाट वितरण गरिएको भूकम्प लाभग्राही अनुदान सम्झौता गरी रु.५०,०००।- प्राप्त गरी मापदण्ड अनुसारको भूकम्प प्रतिरोधी आवास निर्माण गर्न चाहेमा निर्माण हुने भवनको १००० (एक हजार) वर्गफिटसम्मको क्षेत्रफलमा लाग्ने राजश्वलाई मिनाहा गर्ने व्यवस्थालाई आगामी आ.व.मा समेत निरन्तरता दिइनेछ ।

सुशासन र संस्थागत विकास

मानव संशाधन विकास

१. विद्यमान कार्यबोझ तथा कार्य प्रकृतिलाई समेत मूल आधारमानी नगरपालिकाको संगठन संरचनालाई आवश्यकता बमोजिम पुनरावलोकन गर्न ओ एण्ड एम गरिनेछ ।
२. विकास र सुशासन अभिवृद्धि गरी प्रभावकारी सेवा प्रवाहको आधार केन्द्रको रूपमा स्थापना गर्दै जनतालाई पुर्याउनु पर्ने कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत, खानेपानी तथा सरसफाई लगायतका सार्वजनिक सेवा सुविधाको प्रत्याभुति दिन हाम्रो महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । यसका लागि सरकारी, निजी, गैरसरकारी, सामुदायिक क्षेत्रसँग साझेदारी र सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ। शान्ति सुरक्षा, रोजगारी अभिवृद्धि, सामाजिक सुरक्षा र मानव संसाधनको क्षमता विकासमा सहयोगी भूमिका निर्वाह गर्दै स्थानीय सरकारको संयन्त्रबाट प्रवाह हुने सेवालाई समावेशी, व्यवसायिक, प्रतिस्पर्धी, सेवामुखी र स्वावलम्बी बनाउदै सुशासनको संस्थागत विकासमा हामी प्रतिवद्ध छौं ।

संस्थागत क्षमता विकास

३. नगरपालिकाको शान्ति, सुव्यवस्था, विकास निर्माण, सरसफाई, पर्यटन प्रवर्द्धन तथा सेवा प्रवाहलाई सहज रूपमा जनतामाझ पुर्याउन नगर प्रहरीको परिचालन गरिनेछ ।
४. नगर प्रहरीको काम, कर्तव्य अतिरिक्त सेवा तथा सर्त सम्बन्धी विषयमा छुट्टै कानून बमोजिमको भूमिका प्रभावकारी बनाइनेछ ।
५. वडा कार्यालयहरूलाई सशक्त र प्रभावकारी बनाउनका लागि तीन समूहमा वर्गीकरण गरी वडा स्तरीय पूर्वाधार निर्माण र सेवा सञ्चालनको लागि न्यूनतम निशर्त विकास अनुदान उपलब्ध गराइने कार्यलाई आगामी वर्षमा समेत निरन्तरता दिइनेछ । साथै वडामा निकास पठाईएको पूर्वाधार निर्माणको बजेट समयमै खर्च गरी गुणस्तरीयताको समेत सुनिश्चितता भएमा वडा कार्यालयको मागको आधारमा वार्षिक निकासको निश्चित प्रतिशतसम्म रकम सोही आ.व.मा थप निकास प्रदान गरिनेछ ।
६. नगरपालिकाभित्र सेवा प्रवाहमा सुधार, शान्ति सुव्यवस्था सुदृढिकरण र सुशासन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
७. समुदायमा अवाञ्छित घटनाहरू घट्ट नदिनका लागि नेपाल प्रहरीसँगको सहकार्य बढाईनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

राजस्व परिचालन

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

१. नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतको दिगो व्यवस्थापनको लागि करको दायरा र क्षेत्र अभिवृद्धि विस्तार गरिनेछ ।
२. करदाता शिक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउँदै नगरक्षेत्रभित्रका सबै खाले व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याइनेछ ।
३. नगरक्षेत्रभित्र सञ्चालित खानी जन्य तथा क्रसर उद्योगहरू सञ्चालनको छुट्टै मापदण्ड बनाई नगरपालिकाको दिगो आम्दानीको श्रोतको रूपमा विकास गरिनेछ ।
४. संविधान तथा कानून प्रदत्त करका क्षेत्रलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाई वित्तीय सबलीकरण र आर्थिक स्थायित्व कायम गरिनेछ ।
५. नगरक्षेत्रभित्रका गै.स.स.हरूको नवीकरणको सिफारिस, शुल्क, संस्थाको वार्षिक वित्तीय कारोबारको आधारमा मापदण्ड बनाई लागू गरिनेछ ।
६. आन्तरिक आय मजबुत नबनाएसम्म स्थानीय तहहरू समृद्ध र समुन्नत बनाउन नसकिने भएकोले राजश्व संभाव्यता अध्ययन कार्यलाई ०७७/७८ मा समेत निरन्तरता दिई प्रचलित ऐन, कानूनको अधिनमा रही करको दायरालाई फराकिलो बनाउँदै लगिने छ ।
७. नगरपालिकाभित्र रहेका खानी, वासिंग, पानी लगायत प्राकृतिक श्रोतमा आधारित उद्योगहरूलाई व्यवस्थित गर्दै करको दायरामा ल्याइनेछ ।
८. साविकमा यस नगरपालिकाले लिदै आएको घरजग्गा करलाई प्रतिस्थापना गरी नगरवासीले तिर्न सक्ने क्षमताको आधारमा साविकको दरलाई घटाई वैज्ञानिक रूपमा सम्पत्ति कर लागु गरिनेछ । साथै घर बहाल करलाई नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद) को निर्णयअनुसार नगरपालिकाबाट व्यवस्थित रूपमा उठाइनेछ । साविकमा नेपाल सरकारले करारोपण गरेको १०% घर बहाल कर कायम गरी नगरपालिकाले उठाउँदै आएको थप २% घर बहाल कर खारेज गरिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको छ ।
९. यस नगरपालिकाबाट निकासी हुने माटो, बालुवा लगायतका प्राकृतिक श्रोतहरू र कवाडीजन्य वस्तुहरूको निकासी कर छिमेकी नगरपालिकाहरूसँगको समन्वयमा संकलन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
१०. राजश्व चुहावटमा नियन्त्रण, प्रभावकारी लेखा, जिन्सी तथा योजना व्यवस्थापनको लागि सफ्टवेयर जडान गरिनेछ ।
११. शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुन्ज, सुन्दरीजल जलविद्युत गृह र मेलम्ची खानेपानी आयोजनाबाट प्राप्त हुने राजश्व यस नगरपालिकाले समेत पाउने गरी व्यवस्था गर्न सरोकारवालाहरूसँग आवश्यक पहल गरिने छ ।
१२. वडा कार्यालयबाट घरबाटो, चारकिल्ला लगायत अन्य अचल सम्पत्ति सम्बन्धी सिफारिस दिदा अघिल्ला वर्षको बक्यौता कर जरिवाना तथा अन्य दस्तुर चुक्तापश्चात मात्र सिफारिस दिने प्रक्रियालाई समेत निरन्तरता दिइनेछ ।

१३. नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालित सबै उद्योग व्यवसाय दर्ता र नवीकरणलाई प्रभावकारी बनाउन घर दैलो अभियान सञ्चातलन गरी करको दायरामा ल्याइने छ ।
१४. आन्तरिक राजश्वको क्षेत्र फराकिलो बनाउनको लागि राजश्व सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन लिई सम्भाव्य क्षेत्र पहिचान गरी घर वहाल जस्ता करहरूलाई करको दायरामा ल्याउने गर्ने तर्फ पहल गरिनेछ ।
१५. कोभिड-१९ का कारणवाट न.पा.को चालु आ.ब. तथा आगामी आ.ब.मा राजश्व संकलन प्रभावित हुने भएकोले आन्तरिक आय अनुमानलाई यथार्थपरक बनाइनेछ ।
१६. नगरपालिका गठन हुनुभन्दा अघि साविकका गा.वि.स.हरूमा अक्षय कोष तथा धरोटी खातामा रहेको रकम अविलम्ब नगरपालिकाको खातामा ल्याई सदर स्याहा गरिनेछ ।
१७. नेपाल सरकारले मिति २०७६।१२।११ गते देखि लागु गरेको लकडाउनको कारण उक्त समयमा व्यवसायहरू संचालन नभएकोले लकडाउन अवधिको घर वहाल कर छुट दिइनेछ ।

वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण

१. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक लेखा परीक्षण र कर परीक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२. आन्तरिक लेखा परीक्षण चौमासिक रुपमा गराई आम्दानी र खर्चको विवरण सार्वजनिक गरी Web-site मा राखिनेछ । साथै सुशासन र सूचनाको हकलाई प्रत्याभूत गर्दै नगरपालिका मार्फत सञ्चाभलन गरिने हरेक आयोजना र कार्यक्रमको विवरण खुल्ने गरी सूचना बोर्ड हरेक योजना स्थलमा राखिनेछ ।
३. उपभोक्ता समिति तथा कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने संघ-संस्थाले सामाजिक लेखा परीक्षण गर्नु पर्ने प्रावधानलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । साथै सबै जनप्रतिनिधि, स्थानीय कर्मचारी र उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीले नगरपालिकालाई बुझाउनु पर्ने सबै कर अनिवार्य रुपमा बुझाउनु पर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
४. साविक गा.वि.स. हुँदाका यस नगरपालिकाका सम्पत्तिहरू अद्यावधिक र व्यवस्थित गर्दै तत्कालिन अवस्थामा र नगरपालिका गठन भएपछि हालसम्म विभिन्न व्यक्ति, संस्था र उपभोक्ता समितिहरूको नाममा रहेको पेशकी असुल उपर गरिनेछ ।
५. नगरपालिका कार्यालयमा हालसम्मको बेरुजुको अद्यावधिक लगत तयार गरी सोको फर्छौट गर्ने साथै बेरुजु आउनै नदिनेगरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई थप व्यवस्थित बनाइने छ । साथै नगर स्तरीय योजनाको सामाजिक परिक्षण नगरबाटै गरिने कार्यलाई अगाडी बढाइने छ ।

६. वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण गर्न आर्थिक प्रशासन ऐन तथा नियमावलीको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ । क्षतिपूर्ति सहितको नागरिक सेवाको प्रत्याभूति गराइनेछ । सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका काममा पारदर्शिता कायम गर्न महिनै पिच्छे प्रगति प्रतिवेदन सार्वजनिकीकरण, हरेक चौमासिकमा सार्वजनिक सुनुवाई, वार्षिक रुपमा सामाजिक परिक्षण, हरेक योजनाको सार्वजनिक परीक्षणजस्ता बिषयलाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।
७. अनुत्पादक खर्चलाई कटौती गरी चालु खर्चमा मितव्ययिता कायम गरिनेछ ।

योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

१. नगर विकास योजना तर्जुमा गर्दा जनतालाई प्रत्यक्ष फाइदा हुने तथा रोजगार प्रवर्द्धन हुने र आयमूलक, कृषि उत्पादन वृद्धि हुने, स्थानीय साधन, सीप र क्षमताको परिचालनबाट सञ्चालन हुने, वातावरण संरक्षणमा सघाउ पुग्ने र आर्थिक तथा सामाजिक रुपले पिछडिएका उत्पिडित जाति, आदिवासी र जनजाति, दलित र महिला एवं बालबालिकाको लागि आयमूलक तथा सिपमूलक वा क्षमता विकास, सुविधामा वृद्धि हुने वा गुणस्तर कायम हुने कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
२. योजना छनोट गर्दा क्रमागत एवं अधुरा रहेका योजनाहरू तथा थोरै रकममा मर्मत सम्भार गरी पुनःसञ्चालनमा ल्याउन सकिने योजनालाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ ।
३. योजना छनोट गर्दा उपभोक्ता समितिको तर्फबाट नगद लागत सहभागिता जुटने आयोजनालाई प्राथमिकता दिइनेछ । नगद सहभागिता नजुटने गरी आयोजना स्वीकृत भएमा योजना सम्झौता गरी जनहभागिता बराबरको काम गरेको प्राविधिक मूल्याङ्कन सहितको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यप्रगतिको आधारमा रकम भुक्तानी दिइनेछ । लागत सहभागितामा व्यवस्था नभएको कुनैपनि योजना उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गर्न नपाइने नीति लिइएको छ ।
४. नगरमा कार्यरत सरकारी कार्यालय, गैर सरकारी निकाय, निजी क्षेत्रहरूबाट सञ्चालन हुने गतिविधिहरूको अनुगमनलाई अझ सुदृढ बनाउन सहभागितात्मक अनुगमन प्रणालीलाई जोड दिई नगरपालिकाबाट लागू गरिएको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन निर्देशिका, २०७५ को व्यवस्था बमोजिम अनुगमन गरिने प्रबन्ध गरिनेछ ।
५. नगरपालिकाको आम्दानी तथा खर्च मासिक रुपमा सञ्चारका विभिन्न माध्यमबाट सार्वजनिकीकरण गरिनेछ ।
६. योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनका हरेक चरणमा लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण, सामाजिक समावेशीकरण तथा समावेशी सहभागितालाई सुनिश्चित गरिनेछ ।

७. उपभोक्ता समितिहरूलाई बढी जिम्मेवार र जवाफदेही बनाउन वडा वडामा उपभोक्ता समिति र पदाधिकारीहरूलाई अभिमुखीकरण गरिनेछ ।
८. विगत आ.व.को पेशकी फर्छ्यौट नगरेका उपभोक्ता समिति, व्यक्ति, संघसंस्थालाई उक्त पेशकी फर्छ्यौट नगरेसम्म थप कार्यक्रम वा अन्य कार्यक्रम गर्न सम्झौता नगर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
९. उपभोक्ता समितिको कार्य समितिमा सबै महिला संलग्न भएमा सो समितिमा फर्त गरिने योजनाको लागत सहभागितामा जनश्रमदान वापतको अंश १०% कायम गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०. पूर्वाधार लगायत आपसी सहकार्य र समन्वयका विषयहरूमा अन्य स्थानीय तहसँग समन्वय गरी संयुक्त समिति गठन गरी कार्य गरिनेछ ।
११. उपभोक्ता समिति गठन गर्दा सो समितिका सदस्यहरूमा कम्तीमा ३३ प्रतिशत महिला हुनुपर्नेछ । समितिको अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष मध्ये कम्तीमा एकजना महिला पदाधिकारी अनिवार्य व्यवस्था गरी योजना सञ्चालन गर्दा समितिका पदाधिकारी बाहेकका व्यक्तिहरूको एक अनुगमन समिति गठन गरिनेछ । उक्त अनुगमन समितिको सिफारिस विना योजनाको अन्तिम किस्ता निकासाला तथा फरफारक नगर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२. उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गरिने आयोजनाहरू स्थानीय श्रमको उपयोग र परिचालनमा आधारित हुनेछ । तर मेशिनरी उपकरणको प्रयोग गर्नु पर्ने भएमा मापदण्डको आधारमा योजनामा गरिने कामको नर्म्स तथा लागत अनुमान स्वीकृत गरी प्रयोग गर्न सकिने व्यवस्था लागू गरिनेछ ।
१३. उपभोक्ता समितिबाट कार्य सम्पन्न हुन नसक्ने जटिल र प्राविधिक रूपमा कठिन प्रकृतिका आयोजनाहरू ठेक्कापट्टाद्वारा गराइनेछ ।
१४. गुणस्तरीय रूपमा कार्यसम्पन्न गर्ने उपभोक्ता समितिलाई मापदण्डको आधारमा पुरस्कृत गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ । यस्ता समितिमा महिलाको संलग्नतालाई प्रोत्साहन हुने मापदण्ड बनाइनेछ ।
१५. नगरभित्र रहेका प्रदेश तथा संघीय सरकारका निकाय, नगरपालिका तथा गैर सरकारी संस्था, निजी क्षेत्र, सामुदायिक संस्थाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजनामा साझेदारीमा गर्न सम्बन्धित निकायहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
१६. आयोजना सञ्चालन गर्ने निकायले सम्पन्न भइसकेका आयोजनाहरूको नियमित रेखदेख र मर्मत संभार कार्य आफैले गर्ने वा त्यस्ता आयोजनाको स्वामित्वसमेत सम्बन्धित उपभोक्ता समिति, सामुदायिक संस्था वा गैरसरकारी संस्थालाई हस्तान्तरण गरी दिगो सञ्चालन हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।

१७. वातावरण अनुकूल विकासको अवधारणालाई अवलम्बन गर्न निजी क्षेत्र समेतको संलग्नतामा वनजन्य पदार्थको बैकल्पिक उपायको खोजी र बजारलाई प्रश्रय दिइनेछ ।
१८. आ.व. २०७६/०७७ जेष्ठ मसान्त भित्र सम्पन्न भएका योजनाको खर्चको अनुमोदन गरी सम्झौता भई सम्पन्न नभएका योजना २०७७ चैत्र मसान्तभित्र सम्पन्न गरी फरफारक गरी सक्ने निर्णय गरियो ।
१९. खाद्य पदार्थको गुणस्तर कायम गर्त सचेतना पैरवी अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

नगर सभाका अध्यक्षज्यू

सुशासन तथा सेवा प्रवाह

१. नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा सुविधाको चुस्तता, प्रभावकारिता, जवाफदेहिता र विकास निर्माणका कार्यहरूमा पारदर्शीता कायम गर्ने हेतुले एक विशेष सुशासन नीति लागू गरिनेछ । सेवा प्रवाहमा नागरिकको गुनासो सुनुवाइलाई प्राथमिकता दिइनेछ । जवाफदेहितालाई अभिवृद्धि गर्न सबै किसिमका औजारहरूको प्रयोग गरी लागू गरिनेछ ।
२. सदाचारयुक्त प्रशासन निर्माणका लागि विद्युतीय शासकीय व्यवस्था (E-governance) लागू गरिनेछ । नगरपालिकाको समग्र विकास निर्माण र सेवा प्रवाहको अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउन तथा उजुरी तथा गुनासोको उचित सुनुवाइका लागि तेश्रो पक्षद्वारा अनुगमन परियोजना लागू गरी सञ्चालन गरिनेछ ।
३. समग्र सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय, जनमुखी र पारदर्शी बनाउन हरेक वडा कार्यालय, विद्यालय र स्वास्थ्य चौकीहरूमा विद्युतीय हाजिरी र सिसी क्यामेरा जडान गरी प्रभावकारी अनुगमन गरिनेछ ।
४. नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको सेवा सुविधा नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारले तोके अनुसार न्यूनतम स्केल कायम गरिनेछ । साथै नगरपालिका, वडा र सेवा केन्द्रहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको मनोबललाई उच्च बनाउन क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन तथा दण्ड र पुरस्कृत गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

५. यस नगरपालिका अन्तर्गत बसोबास गर्ने विभिन्न क्षेत्रमा विज्ञता प्राप्त व्यक्तित्वहरूको पहिचान गरी उनीहरूको ज्ञान, सिप, क्षमता र अनुभवलाई नगरपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमा पूर्ण उपयोगको लागि विज्ञ समूह गठन गरिनेछ ।
६. आन्तरिक प्रशासनलाई चुस्त र दुरुस्त बनाउन सकेमात्र नगरवासीलाई छिटो, छरितो, सरल र प्रवाहकारी ढङ्गले सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन सकिन्छ भन्ने विश्वासका साथ नगरपालिकामा व्यवस्थित र प्रणालीगत प्रशासनिक संरचनाको निर्माण गरी तदनुरूप कर्मचारीहरूको व्यवस्था गरी प्रभावकारी कार्य विभाजनलाई सुनिश्चित गरिनेछ ।
७. नगरपालिकाभित्र कर्मचारी संगठनको संरचनालाई O&M Survey गरी सोही आधारमा दरवन्दी सृजना, पदपूर्ति र बढुवाको व्यवस्था गरिनेछ । साथै अनुशासित भई काम गर्ने कर्मचारीलाई प्रोत्साहन तथा अनुशासनहीन काम र गल्ती गर्ने कर्मचारीलाई निरुत्साहित/दण्डित गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ । साथै प्रत्येक वर्ष उत्कृष्ट काम गर्ने कर्मचारी छनोट गरी निजले खाईपाई आएको मासिक सुरु तलब स्केल बराबरको रकम पुरस्कार र प्रशंशा-पत्र प्रदान गरिने छ ।
८. अनुभवी, क्षमतावान र स्वयंमा उत्प्रेरित कर्मचारी विना नगरवासीले चाहे जस्तो प्रभावकारी र अनुभूतिजन्य सेवा प्रवाह गर्न समस्या पर्ने भएकोले प्रशासनिक संयन्त्रलाई आधुनिक प्रविधियुक्त बनाउँदै समायानुकूल तालिम र प्रशिक्षणमा जोड दिइनेछ ।
९. नगरपालिकाबाट सम्पादित हुने आर्थिक, प्रशासनिक, विकास निर्माण र लक्षित कार्यक्रमहरूलाई पारदर्शी, जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाइनेछ ।
१०. विकेन्द्रीकरण र स्वायत्तताको मर्म र सिद्धान्त अनुरूप नगरवासीले सम्भव भएसम्म सेवा सुविधा घर-दैलो र टोल टोलमा प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था सृजनाका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको व्यवस्था र आवश्यक अधिकार प्रत्यायोजन मार्फत वडास्तरबाट सम्पादन हुने कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

११. नगरपालिका भित्र सञ्चालन गरिने विकास एवं प्रशासनिक कार्यमा सदाचार र सुशासनलाई जोड दिने वडा सचिवहरूलाई आ-आफ्नो कर्तव्यप्रति जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाइनेछ साथै वडामा हुने प्रशासनिक खर्चलाई वडाको प्राथमिकताको आधारमा खर्च गर्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ ।
१२. कर्मचारी कल्याण कोषको व्यवस्था गरी नगरपालिकामा कार्यरत स्थायी कर्मचारीले खाईपाई आएको तलबलाई आधारमानी प्रत्येक आ.व.को अन्तिममा एक महिना बराबरको रकम उक्त कोषमा राख्ने व्यवस्था गरिने छ । साथै उक्त कोष सञ्चालनको लागि छुट्टै कार्यविधि बनाइने छ ।
१३. नगरवासी र विभिन्न सरोकारवाला पक्षसँग नियमित रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा, सामाजिक परीक्षण तथा अन्य सूचना र सञ्जालका माध्यमबाट नगरपालिकाको गतिविधिबारे जानकारी गराउने नीति लिइनेछ । यस्ता कार्यक्रम मार्फत गुनासा र प्रतिक्रिया संकलन गरी आर्थिक, प्रशासनिक सुधारका प्रयासहरूलाई अगाडि बढाइनेछ ।
१४. विकास निर्माण कार्यको पारदर्शिता, प्रभावकारीता र दिगोपनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।
१५. नागरिक वडापत्र अद्यावधिक गर्दै उजुरी पेटिकालाई थप व्यवस्थित गरी गुनासा सुनुवाई प्रक्रियालाई प्रवाहकारी बनाइनेछ ।
१६. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले व्यवस्था गरे बमोजिम नगर कार्यपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याएका कार्यविधि, कार्यपालिकाले गरेका निर्णयहरू अनुमोदन गरियो ।
१७. नगरपालिकाले पारित गरेका नीतिगत निर्णय कार्यान्वयन गर्ने अख्तियारी नगर कार्यपालिकालाई दिने निर्णय गरियो ।
१८. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २६ ले व्यवस्था गरे बमोजिम अन्तरस्थानीय तह बिचका साझेदारी कार्यक्रम र योजना सञ्चालन गर्ने निर्णय गर्ने अधिकार नगर कार्यपालिकालाई दिने निर्णय गरियो ।

१९. क्षतिपुर्ति सहितको नागरिक वडापत्रको व्यवस्था गरी नागरिकलाई सुशासनको प्रत्याभूति गर्ने विषयलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
२०. सुझाव पेटिका, गुनासो सुनुवाई ईकाई गठन तथा परिचालन सहित सुशासन सहित सुशासन कायम गरिनेछ ।
२१. सेवा प्रवाहको विधि र प्रक्रियालाई नोवेल कोरोना भाइरसको जोखिमलाई सकेसम्म कम गर्न सक्ने बनाइनेछ । यसका लागि अन्लाइन प्रविधि, आलोपालो विधि र टोकन पद्धतिसँग आवद्ध गर्दै लगिनेछ। नगरपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवालाई अत्यावश्यक, विशेष र सामान्य गरी वर्गीकरण गरिनुका साथ सोही अनुरूप उच्च, मध्यम र न्यून जोखिम गरी सेवाको स्तर निर्धारण गर्दै कार्यक्षम, जनशक्ति र सेवाप्रवाहको विधि निर्धारण गर्ने नीति लिइनेछ। वडा तथा नगर कार्यपालिकामा सेवा लिन आउने सेवाग्राहीलाई समेत नावेल कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट बच्न र बचाउन नगरपालिकाबाट स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्ड बनाई लागू गरिनेछ।
२२. सेवा प्रवाह गर्ने जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने ब्यवस्था गरिनुका साथै संक्रमणको जोखिम देखिएको अवस्थामा तत्काल त्यसको सम्बोधन गर्ने पद्धतिको विकास गरिनेछ।

दररेट निर्धारण

१. नगरक्षेत्रभित्र निर्माण सामग्री, ढुवानी, कामदारको ज्याला तथा पारिश्रमिकको वैज्ञानिक दररेट निर्धारण गरी लागू गरिनेछ ।
२. नगरक्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने सार्वजनिक सेवा, खाद्य तथा पेय पदार्थ लगायतको समयानुकूल मूल्यसूची निर्धारण लागू गरिने तथा प्रभावकारी बजार अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ ।

सवारी नियमन

१. नगरक्षेत्रमा सञ्चालन हुने सडक यातायातका साधन रुट परमिट जारी, खारेज गर्ने, वैज्ञानिक भाडा दर तोक्ने कार्यलाई सुचारु गरिनेछ ।

स्वच्छ सफा हराभरा, बनाउँ कागेश्वरी मनोहरा

२. अव्यवस्थित पार्किङलाई निषेध गरिनेछ । नगरपालिकाभित्र रहेका सवारी पार्किङ्ग क्षेत्रलाई संघ तथा प्रदेश सरकारको सहकार्यमा व्यवस्थित गर्न पार्किङ स्थलहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरी निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
३. नगर प्रहरी र नेपाल प्रहरीको सहकार्यमा ट्राफिक नियमबारे जनचेतना अभिवृद्धि गराइनेछ र ट्राफिक व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
४. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक यातायातको पार्किङ्ग स्थललाई व्यवस्थित गर्ने कामलाई विशेष प्राथमिकता दिई संघ, प्रदेश सरकार एवं नगर विकास कोषको सहकार्यमा नगर बसपार्क निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

